

VILNIAUS UNIVERSITETAS
EKONOMIKOS IR VERSLO ADMINISTRAVIMO FAKULTETAS

ROMUALDAS FRANCKAITIS

4 kursas, Ekonomika, finansų šaka

Baigiamasis bakalauro darbas

**UAB „CITCO VILNIUS“ VEIKLOS FINANSINĖ ANALIZĖ IR
PERSPEKTYVŲ VERTINIMAS**

Darbo vadovas: Jaun. asistentas Audrius Masiulevičius

Vilnius, 2022

TURINYS

IVADAS	3
1. UAB „CITCO VILNIUS“ CHARAKTERISTIKA IR ĮMONĖS VEIKLOS FINANSINĖS ANALIZĖS IR PERSPEKTYVŲ NUMATYMO TEORINIAI ASPEKTAI	5
1.1. UAB „Citco Vilnius“ charakteristikos	5
1.2. Finansinės analizės samprata	6
1.3. Finansinės analizės būdai ir metodai	9
1.4. Santykiniai rodikliai	15
1.4.1. Pelningumo rodikliai.....	16
1.4.2. Mokumo ir likvidumo rodikliai	18
1.4.3. Veiklos efektyvumo rodikliai	20
1.5. Įmonės veiklos perspektyvų vertinimas.....	23
2. UAB „CITCO VILNIUS“ VEIKLOS 2017-2020 M. FINANSINĖ ANALIZĖ IR PERSPEKTYVOS	25
2.1. Tyrimo metodika	25
2.2. UAB „Citco Vilnius“ finansinių ataskaitų dinamikos bei struktūros ir jų pokyčių analizė	27
2.2.1. Balanso horizontalioji ir vertikalioji analizė 2017-2020 m.	27
2.2.2. Pelnų (nuostolių) horizontalioji ir vertikalioji analizė 2017-2020 m.....	33
2.3. UAB „Citco Vilnius“ santykinų rodiklių analizė.....	37
2.3.1. Veiklos mokumo ir likvidumo rodiklių analizė ir vertinimas	37
2.3.2. Veiklos pelningumo rodiklių analizė ir vertinimas.....	40
2.3.3. Veiklos efektyvumo rodiklių analizė ir vertinimas.....	42
2.4. UAB „Citco Vilnius“ perspektyvos	45
IŠVADOS IR PASIŪLYMAI	51
LITERATŪRA	53
SANTRAUKA.....	56
SUMMARY	57
PRIEDAI	58
1 priedas. UAB „Citco Vilnius“ 2017-2020 m. pelno (nuostolių) ataskaita	58
2 priedas. UAB „Citco Vilnius“ 2017-2020 m. balanso ataskaita.....	60
3 priedas. M692 ekonominės veiklos rūšies 2017-2020 m. įmonių efektyvumo rodikliai.	63

IVADAS

Darbo aktualumas. Finansinių rezultatų analizė ir prognozavimas visada buvo ir bus neatsiejama įmonės dalis. Metams bėgant vis daugėja įmonių, atsiranda bendrovių, kurios atlieka panašią ar net tokią pačią veiklą, tad vis sparčiau didėja konkurencija ūkio šakoje. Tokiais atvejais kiekviena įmonė turi suprasti finansinių rezultatų analizės ir prognozavimo sampratas bei gebėti jomis pasinaudoti siekiant finansinės naudos. Finansinių rezultatų analizė įmonei padeda nustatyti svarbiausius finansinius aspektus, rizikingiausias veiklos sritis, įvertinti esamą padėtį. Ypač pandeminiu laikotarpiu kiekviena įmonė norinti sėkmingai vystyti veiklą bei išsilaikyti konkurencinėje kovoje turi skirti didelį dėmesį savo finansinei būklei.

Atliekant įmonės finansinę analizę, nagrinėjami įvairūs santykiniai ir absoliutūs rodikliai, jų dinamika bei struktūra. Siekiant, kad analizė būtų efektyvi, ji turi būti atliekama periodiškai ir sistemingai, net ir tuomet, kai įmonė dirba pelningai. Praktika rodo, kad įmonės finansinę analizę atlieka ne periodiškai ir sistemingai, todėl grėsmės įmonei yra pastebimos per vėlai. Todėl būtina nuolat analizuoti įmonės veiklą, kad svarbūs verslo sprendimai būtų priimami „vietoje ir laiku“.

Darbo problema. Finansinės analizės vertinimas yra labai svarbus norint įvertinti įmonės veiklą, bei užtikrinti jos plėtrą. Atlikus finansinę analizę galime numatyti įmonės pajėgumą, resursų panaudojimo efektyvumą, konkurencingumą bei grėsmių pašalinimą. Bakalauro darbe sprendžiamos šios problemos: kokie finansinės analizės rodikliai tiksliausiai parodo UAB „Citco Vilnius“ finansinę situaciją? Kokių finansinių rodiklių pokyčiai labiausiai lemia veiklos rezultatus? Kurie ūkinės veiklos rodikliai labiausiai sąlygoja UAB „Citco Vilnius“ veiklos perspektyvas?

Darbo tikslas. Susisteminus teorines finansinės analizės sampratas ir perspektyvų vertinimo aspektus įvertinti UAB „Citco Vilnius“ 2017-2020 m. veiklą ir numatyti perspektyvas.

Darbo uždaviniai:

1. Atskleisti finansinės analizės sampratą bei perspektyvų vertinimą teoriniu aspektu.
2. Išanalizuoti UAB „Citco Vilnius“ 2017-2020 m. turto, nuosavybės, įsipareigojimų, pelno (nuostolių) rodiklių struktūrą ir dinamiką bei pateikti pokyčius lėmusias priežastis.

3. Išanalizuoti UAB „Citco Vilnius“ 2017-2020 m. veiklos finansinius rodiklius, tokius kaip: pelno, mokumo ir likvidumo bei veiklos efektyvumo, nustatyti rodiklių pokyčius.
4. Numatyti UAB „Citco Vilnius“ veiklos perspektyvas 2021-2024 m.

Darbo metodai:

1. Mokslinės literatūros analizė.
2. Duomenų lyginamoji analizė.
3. Statistinė duomenų analizė.

Darbo struktūra – baigiamąjį darbą sudaro dvi pagrindinės dalys: teorinė ir analitinė. Teorinėje dalyje pristatyta UAB „Citco Vilnius“ charakteristika, pateikiama susisteminta ir apibendrinta informacija apie finansinės analizės sampratą, jos būdus ir metodus. Taip pat darbe buvo nagrinėjami santykinų rodiklių teoriniai aspektai bei jų nauda. Analitinėje darbo dalyje aprašomi buvo apskaičiuoti ir išanalizuoti UAB „Citco Vilnius“ 2017-2020 m. santykiniai rodikliai (pelningumo, mokumo, veiklos efektyvumo), atlikta pelno ir pajamų, sąnaudų ir išlaidų lygio analizė. Remiantis atlikta įmonės finansine analize bei ekonomikos pokyčiais šalyje, buvo numatytos įmonės perspektyvos pasitelkus pelno (nuostolių) ataskaitoje.

1. UAB „CITCO VILNIUS“ CHARAKTERISTIKA IR ĮMONĖS VEIKLOS FINANSINĖS ANALIZĖS IR PERSPEKTYVŲ NUMATYMO TEORINIAI ASPEKTAI

1.1. UAB „Citco Vilnius“ charakteristikos

UAB „Citco Vilnius“ – tai finansų ir teisės paslaugas teikianti įmonė. Nuo 2020 metų Vilniaus padalinys buvo išskirstytas į tris mažesnius padalinius: „Citco Mercator“, „Citco Governance Services Lithuania“ ir „Citco Fund Services Lithuania“. Visi trys padaliniai dabar turi savo vadovus, tačiau pagrindinis UAB „Citco Vilnius“ vadovas yra Tim Van Dijk. Įmonė turi daugiau nei 50 padalinių visame pasaulyje, taip pat paskutiniaisiais duomenimis 8200 darbuotojų. „Citco“ pasaulyje žinoma kaip didžiausia rizikos draudimo fondų administratorė ir administruoja turtą už 1.8 trilijono JAV dolerių. Pagrindinė ir pirmoji įmonės buveinė yra įsikūrusi Mergelių salose nuo 1948 m. Pagrindinė įmonės veikla yra klientų finansų administravimas nuo pradžios iki galo. Tai reiškia, kad „Citco“ turi klientų kuriems administruoja visą įmonės buhalteriją, taip ir turi ir tokių, kurie naudojami tik daliniu administravimu. Taip pat įmonė klientams teikia teisinės konsultacijas bei paslaugas.

Pagrindinis UAB „Citco Vilnius“ tikslas yra susisteminti ir supaprastinti darbą verslo klientams, vykdyti teisėtą bei „švarią“ buhalteriją bei teikti teisinės paslaugas įmonės klientams. Pirmoji taisyklė kurią turi išmokyti kiekvienas naujas darbuotojas yra tai, kad įmonė turi tvirtą pagrindą korupciją. Įmonės darbuotojai yra kasmet apmokomi apie pasitaikančius korupcijos atvejus bei kaip jų išvengti, taip siekdami užtikrinti konfidencialumą klientams, juos išsaugoti bei išlaikyti gerą įmonės reputaciją.

Kaip ir buvo minėta anksčiau, UAB „Citco Vilnius“ yra labai svarbu atlikti finansinę analizę, kuri suteikia galimybę įvertinti įmonės veiklas bei pasirinkti teisingas strategines kryptis ateityje. Esant dideliame įmonių skaičiui, tiek Lietuvoje, tiek pasaulyje, teikiančių finansines bei teisinės paslaugas, UAB „Citco Vilnius“ nuolatinis įmonės veiklos stebėjimas, konkurentų analizė bei aplinkos pokyčių vertinimas yra privalomi veiksniai siekiant įgyvendinti klestėjimo rinkoje tikslą.

1.2. Finansinės analizės samprata

Informacijos vertinimas, analizavimas bei prognozavimas yra pagrindiniai veiksniai esant tikslui užtikrinti įmonės tolimesnį klestėjimą ir veiklos tęstinumą. Vienas iš pagrindinių ir objektyviausių būdų priimti nešališkus valdymo sprendimus ir išlikti konkurencingiems rinkoje yra finansinė analizė. Dabartinėmis ūkio raidos sąlygomis vis aktualesnis tampa informacijos patikimumo veiksnys, turintis įtakos tolimesniems veiksams, taip pat įvairių veiksnių pirminiai bei antriniai elementai, lemiantys tam tikrų rodiklių pokyčius. Finansinė analizė atsako į klausimą, ar dabartinė vykdoma įmonės veikla yra perspektyvi ir padeda nustatyti jos tobulėjimo galimybes.

Pati finansinės analizės sąvoka yra labai plati ir apima daug įvairių aspektų. Moksliniuose šaltiniuose galima rasti įvairių šios sąvokos apibūdinimų, kurie leidžia suprasti, kaip skirtingi autoriai išreiškia savo požiūrį bei supratimą apie finansinę analizę (žr. 1-ą lentelę).

1 lentelė

Finansinės analizės sąvokos apibūdinimas autorių darbuose

Autorius, metai	Finansinės analizės sąvoka
Poškaitė, Mackevičius (2011)	Visapusiš ir objektyvus įmonės finansinės būklės, veiklos rezultatų ir pinigų srautų tyrimas siekiant padėti įmonės vadovybei pasiekti numatytų tikslų.
Subačienė, Budrionytė, Senkus (2012)	Verslo praeities, esamos situacijos ir perspektyvos įvertinimas, remiantis atskaitomybės dokumentais, specialiais tyrimais, duomenų bazėmis ir kitais informacijos šaltiniais
Bagdžiūnienė (2013)	Procesas, kurio metu siekiama įvertinti įmonės esamą ir būsimą finansinę būklę, jos veiklos tęstinumą.
Buškevičiūtė, Mačerinskienė (2015)	Dalis ekonominės analizės, kuri atliekama remiantis įstatymais bei faktiniais ūkinės veiklos rodikliais, kuria tiria ekonominius procesus įmonėje, jų tarpusavio ryšius bei veiklos rezultatus.

Sudaryta autoriaus, remiantis lentelėje nurodytais šaltiniais.

Išanalizavus įvairių autorių finansinės analizės sąvokos apibūdinimus, galima suprasti, jog finansinė analizė – tai įrankis, kuris padeda pasiekti įmonei iškeltų tikslų, įvertinti esamą įmonės padėtį, kaip efektyviai įmonė panaudoja savo turimus resursus, nustatyti galimus rizikos veiksnius bei įvertinti tolimesnes ateities klestėjimo galimybes.

Apibūdinamas finansinės analizės sąvoką, Mackevičius (2011) taip pat išskiria šiuos punktus:

- Finansinė analizė yra įmonės finansinės veiklos tyrimas, trunkantis tam tikrą laiką.

- Finansinė analizė yra ne bet koks, o visapusiškas, objektyvus ir nuoseklus tyrimas. Būtent toks tyrimas gali nustatyti tikrą įmonės finansinę būklę.

- Finansinė analizė tiria finansinę įmonės veiklą. Ją išsamiai apibūdina finansinės būklės, veiklos rezultatų ir pinigų srautų rodikliai. Pagal tarptautinę finansinių ataskaitų rengimo ir pateikimo sistemą, įmonės finansinę būklę apibūdina trys rodikliai: turtas, nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai, o veiklos rezultatus – pajamos ir sąnaudos.

- Finansinė analizė tiria ir kitų su finansine veikla susijusių veiklų – ūkinės gamybinės, komercinės ir investicinės veiklos – rodiklius.

Būtina paminėti ir tai, jog finansinė analizė – nėra statinis žymuo. Finansinė analizė apima buvusių įmonės finansinių rezultatų tendencijas bei palygina su einamąja padėtimi, taip pat vertina ir prognozuojamus rodiklius (Zdanovskis, Pilvere 2019). Todėl galima teigti, kad finansų analizė yra retrospektyvinė, kai apžvelgiami praėjusio ar dabartinio laikotarpio duomenys, arba perspektyvinė – išanalizavus turimus rezultatus vykdomas ateities finansinių laikotarpio planavimas.

J. Mackevičius (2011) nurodo, kad finansinė analizė padeda nustatyti įmonės veiklos finansinius aspektus, įvertinti esamą padėtį ir ateities perspektyvas. Dažnai naudojama retrospektyvinė, operatyvinė ir perspektyvinė įmonės veiklos analizės.

Retrospektyvinė analizė – tai tam tikro laiko ataskaitinio laikotarpio įmonės veiklos rezultatų tyrimas remiantis finansine ar nefinansine atskaitomybe bei buhalterinės apskaitos duomenimis (Mackevičius, Poškaitė, Villis, 2011). Autoriai pažymi pagrindinius retrospektyvinės analizės uždavinius: objektyviai įvertinti tam tikro laikotarpio įmonės veiklą; nustatyti įmonės veiklos trūkumus, juos padariusias tarnybas ir konkrečius asmenis; atskleisti vidaus ir išorės rezervus bei nepanaudotas galimybes, siekiant pašalinti trūkumus; atskleistus rezervus panaudoti ateityje atliekant būsimas operacijas ir veiksmus. Autoriai teigia, jog retrospektyvinė analizė turi vieną svarbų trūkumą, kas lemia pavėluotai atskleidžia teigiamus arba neigiamus darbo rezultatus ir todėl yra ne itin veiksminga priemonė operatyviam įmonės vadovavimui.

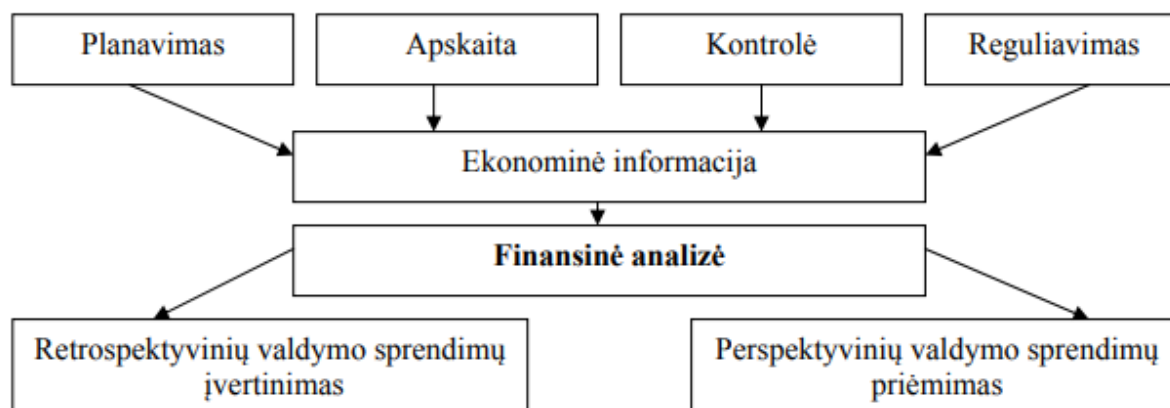
Operatyvinė analizė – kartais dar vadinama preliminarine (išankstine). Ši analizė yra atliekama nesibaigus nustatytam laikotarpiui naudojantis laukiamais duomenimis. Tuo siekiama iš anksto diagnozuoti finansinius rezultatus ir koreguoti planus, priimti naują veiksmų programą (Bagdžiūnienė, 2013). Kiti autoriai neišskiria jokių trūkumų, tik pritaria atkreipdami dėmesį į tai, jog operatyvinė analizė taikoma norint nustatyti atsiradusius nuokrypius nuo užsibrėžto plano ir šių nukrypimų priežastis bei kaltininkus. Kadangi siekiama gauti kuo „šviežesnius“ rezultatus, analizei dažniausiai naudojami trumpojo laikotarpio veiklos duomenys.

Perspektyvinė analizė – analizuojama būsimąjo laikotarpio finansinė atskaitomybė. Labai dažnai tokia analizė atliekama investicinių projektų įvertinimo, kreditavimo, verslo jungimo tikslais (Bagdžiūnienė 2013). Mackevičius, Poškaitė, Villis išskiria šios analizės ypatybę – išnagrinėti įmonės veiklos operacijas ir procesus iš ateities pozicijų. Autoriai teigia, jog atliekant šią analizę svarbu pripažinti pereinamumo faktą, nustatyti, kaip tam tikri finansiniai rodikliai kinta arba gali kisti pereinant iš vieno ataskaitinio laikotarpio į kitą, arba iš ataskaitinio laikotarpio į būsimą planuojamą laikotarpį. Perspektyvinė analizė pateikia įmonės vadovybei informacijos, reikalingos sprendžiant įmonės valdymo strateginius planus.

Siekiant atlikti įmonės finansinę analizę bei gebėti prognozuoti ateities finansus, yra būtina remtis esama bei praėjusių laikotarpių įmonės padėtimi. Ryšių, priklausomybių ir tendencijų nustatymas, planų vykdymo kontrolė ir valdymo sprendimai yra finansinės analizės pagrindinės dalys (žr. 1-ą paveikslą). Visos analizės dalys turi būti nuosekliai ir pavieniai analizuojamos, norint išsiaiškinti pagrindines jų pokyčių priežastis.

1 paveikslas

Finansinės analizės sudėtis ir funkcijos

Šaltinis: Mackevičius, Poškaitė, 2011, p. 14

Pagal pateiktą paveikslą matome, kad finansinė analizė yra susijusi su planavimu, apskaita, kontrole ir reguliavimu. Nuolat reikia objektyviai įvertinti įmonės ekonominę informaciją ir finansinius rezultatus, kurie padeda parengti ir priimti tinkamus sprendimus įmonės tolimesnei veiklai. Retrospektyvinės analizės metu yra įvertinama esama ekonominė situacija, o perspektyvinės analizės metu yra vertinamas priimamų valdymų sprendimų efektyvumas ir nauda.

Apibendrinant poskyrį galima teigti, kad finansinė analizė gali būti laikoma lemtingu etapu, į kurią patenka informacija apie įmonę, jos mikroaplinkos bei makroaplinkos, vidinių įmonės finansų bei jos reguliavimo ypatumai. Remiantis tais pačiais rodikliais ir juos apibendrinant, galima pateikti dabartinių bei buvusiųjų valdymo įvertinimus, o remiantis praeities išvalgomis – numatomus valdymo sprendimus. Taip pat reikia atkreipti dėmesį į įmonės stiprybės ir galimybes bei jų tolimesnį plėtojimą bei efektyvesnį panaudojimą.

1.3. Finansinės analizės būdai ir metodai

Finansinei analizei yra naudojami įvairūs statistikos ir ekonominės analizės metodai bei būdai. Siekiant atlikti pagrįstą finansinę analizę reikia šių įmonės finansinių ataskaitų: pelno (nuostolių) ataskaitos, balanso ir pinigų srautų ataskaitos. Pagal vykdomą veiklą, įmonės amžių ir finansinių ataskaitų turinį yra pasirenkami rodikliai, kuriuos analizuojant nustatomos jų ypatybės ir dėsningumas.

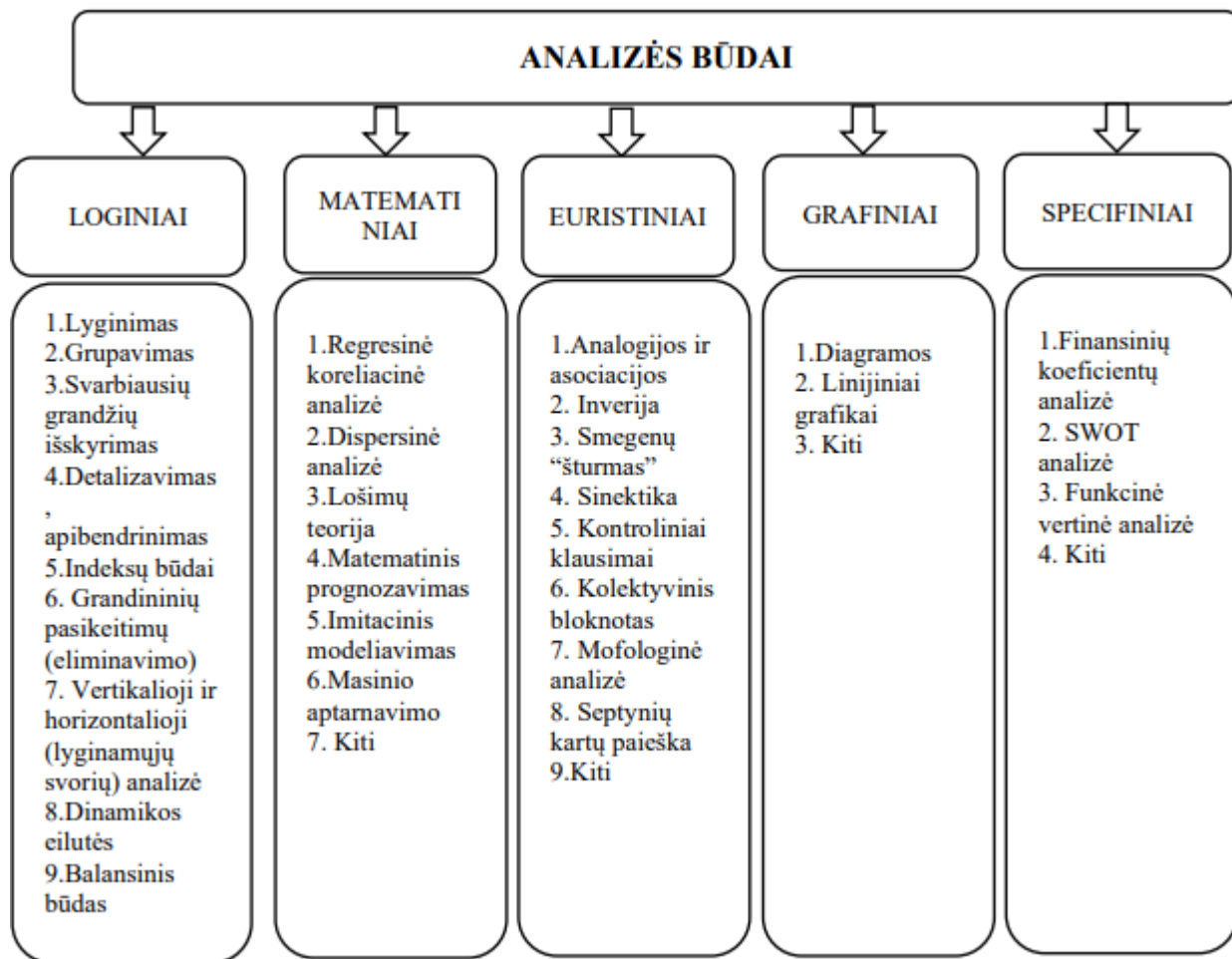
Svarbiausi kriterijai, nustatantys veiklos vertinimo svarbą, kad būtų naudingi įmonei (Sederavičiūtė, 2020):

- konkretūs – tiriami rodikliai turėtų būti konkretūs, suformuluoti siekiant įmonės tikslų, atsižvelgiant į įmonės veiklą;
- pamatuojami – tiriamų rodiklių duomenys turėtų būti perteikti kiekybiniais kriterijais;
- pasiekiami – gauti tiriami rodikliai turėtų būti aiškiai pagrįsti ir prieinami;
- aktualūs – išanalizuoti rodikliai turėtų būti aktualūs ir reikšmingi atliktai analizei;
- pamatuojami laike – rodikliai turėtų atitikti tiriamą laiką.

Kazakevičius (2018) teigia, kad taikomi finansinės analizės būdai yra pasirenkami pagal norimą išanalizuoti veiklos sritį. Atlikta finansinė analizė leidžia rezultatą susisteminti bei įvertinti. Finansinės analizės išskaidymas į būdus padeda giliau pažvelgti į kiekvieną elementą ir atrasti priežastinius ryšius. Buškevičiūtė ir Mačerinskienė (2015) išskiria penkias, jų nuomone aktualiausias, finansų būdų klasifikacijas (žr. 2-ą paveikslą).

2 paveikslas

Finansinės analizės būdai

Šaltinis: Buškevičiūtė, Mačerinskienė 2015, p. 60

Visi aukščiau minėti būdai yra nagrinėjami tiek kartu, tiek atskirai. Atliekant įmonės analizę yra remiamasi visais analizės būdais, kas leidžia galima nustatyti pokyčius lėmusias priežastis bei kaip įvairūs pokyčiai sąlygoja vienas kitą.

Norint atlikti įmonių finansinę analizę, reikia laikytis veiksmų nuoseklumo plano – pradedant nuo pasiruošimo ir pirminės buhalterinės apžvalgos iki įmonės finansinės veiklos analizės. Taip pat yra rekomenduojama laikytis sistemiškumo ir komplektiškumo principų, kai yra naudojami duomenų lyginimo, grupavimo ir formalizavimo metodai, įvairūs duomenų perskaičiavimo būdai bei indeksai. Reikėtų pabrėžti, kad analizės metodo pasirinkimas priklauso nuo siekiamų tikslų bei analizuojamo objekto turinio. Apibendrinant gautus rezultatus, yra naudojami ekonominiai-matematiniai modeliai, išvedimo metodai bei indukcinės sintezės.

Finansinės analizės metodus galima suskirstyti į tradicinius ir statistinius-matematinius. Tradiciniai metodai yra naudojami nuo pat finansinės analizės atsiradimo, o statistiniai-matematiniai išplito naudojant skaičiavimo techniką.

Tradicinis metodas. Analizuojant šį metodą, pirmiausia reikia išsiaiškinti metodų ir rodiklių sąvokas. Naudojantis šiuo metodu gautos išvados gali būtų pagrįstos šiais rodikliais – absoliutiniais, santykiniais bei vidutiniais paskaičiavimais ir šiais metodais – rodiklių palyginimu, grupavimu, balansavimu bei grandinių sudarymu.

- *Absoliutiniai rodikliai.* Šie rodikliai yra skirstomi į natūrinius (gali būti išreikšti fiziniais matavimo vienetais) ir vertinius (gali būti išreikšti piniginiiais vienetais).
- *Santykiniai dydžiai.* Gali būti išreikšti arba procentais, kurie yra dažniausiai naudojami pelno rodiklių įvykdymo laipsnio nustatymui ir struktūros bei dinamikos skaičiavimui. Šiems dydžiams yra išreikšti santykiniai rodikliai (koeficientai), kurie naudojami kaip reikšminiai dydžiai.
- *Vidutiniai dydžiai.* Naudojami norint apibendrinti vienos kilmės rodiklius (vidurkį). Vidutinis dydis apskaičiuojamas vienu iš pasirinktų būdų:
 - Svertinis vidurkis
 - Aritmetinis vidurkis
 - Geometrinis vidurkis
 - Vidutinio kvadratinio nuokrypio vidurkis

Duomenų grupavimo metodas. Šio metodo principas yra suskaidyti bendrą informacinę bazę į dalis naudojantis tam tikrais požymiais. Galima naudoti skirtingus grupavimus, kurie priklauso nuo pasirinktos analizės tikslo:

- *Struktūrinis grupavimas.* Naudojamas norint ištirti analizuojamą vidinę visumos struktūrą (kai visi darbuotojai yra grupuojami pagal lytį, amžių, darbo stažą).
- *Faktorinis grupavimas.* Naudojamas norint nustatyti analizuojamų rodiklių tarpusavio ryšį (išdirbio ir darbo stažo priklausomybes atskleidimui).
- *Tipologinis grupavimas.* Naudojamas norint sujungti duomenis į vienaarūšes grupes/klases (darbuotojų grupavimas pagal pareigas).

Duomenų grupavimas įmonėje yra labai svarbus, kadangi didelėse bei tarptautinėse įmonėse dirba daug darbuotojų, todėl šiuo metodu galima vykdyti faktorinius, tipologinius ir struktūrinius grupavimus. Įvairi darbuotojų patirtis, amžius yra įmonei ypač svarbu, kadangi palyginus įmonės darbuotojus, jų atliekamus darbus bei jų produktyvumą, galima stebėti tendencijas, kodėl būtent tam tikra sugrupuotų darbuotojų dalis dirba geriau ar blogiau.

Palyginimo metodas. Šis metodas yra paplitęs labiausiai. Tai lyginamoji analizė, kada atliekamas įmonės finansinių rodiklių palyginimas su ta pačia veikla užsiimančia kita įmone. Šis metodas įvertina esančius veiklos tendencijos skirtumus.

Įmonė daug dėmesio ir resursų skiria palyginimo metodui. Nuolatinis konkurentų stebėjimas bei įvairių finansinių rodiklių palyginimai padeda įmonei efektyviau panaudoti resursus, išteklius bei darbo jėgą nuolat analizuojant išorinę veiklą. Šis metodas gelbsti įmonę nuo nenumatytų nuostolių.

Lyginamasis metodas. Šio metodo esmė – verslo palyginimas su analogišku arba panašiu verslu, kurių sandorių kainos yra žinomos verslo vertintojui. Vertė apskaičiuojama taikant lyginamuosius rodiklius (kainos ir pelno, įmonės vertės ir pardavimų santykio, įmonės akcijos kainos ir grynojo pelno santykio, įmonės akcijos vertės ir balansinės akcijos vertės santykio, įmonės vertės ir EBITDA santykio rodiklius) vertinamą įmonę lyginant su analogais įmonėmis, kurių akcijos viešai parduodamos vertybinių popierių biržose ar kurių vertė žinoma iš įmonės įsigijimų ar susiliejamų sandorių.

Grandininis nuoseklių pakeitimų metodas. Naudojant šį metodą privaloma išanalizuoti duomenų rūšis (ar jie skirti kokybinei ar kiekybinei veiksnio pusei išreikšti). Tai svarbu, nes bet kokia pakeitimų logika prasideda nuo kiekybinio ir užsibaigia kokybiniais veiksniais. Kiekybiniai rodikliai nurodo objektų kiekių pakitimus; kokybiniai – objekto kokybinius ypatumus. Taikant šį pasirinktą metodą finansų analitikas turi:

- Aprašyti objektą taip, kad būtų paprasta apskaičiuoti norimą įtaką.
- Atlikti pakeitimus naudojant loginį eiliškumą bei nuoseklumą.
- Kiekybiniai veiksniai turėtų būti keičiami pirmiausiai, po jų kokybiniai, nes kokybiniai rodikliai yra išreikšti kiekio reikšmės vienetui.
- Nagrinėjant tik kokybinius rodiklius, skaičiavimai turi būti atlikti naudojant seką, kuri nurodo nuokrypio savitumą.
- Suprasti, kad pirmasis gautas rezultatas yra nuokrypis, kuris gautas apskaičiuojant ataskaitinės ir bazinės reikšmės skirtumą.

Metodas, kuriuo atliekama analizė padeda sutelkti resursus įmonės naudai. Toks metodas, kuris padeda įvertinti/apskaičiuoti kaip tam tikri atlikti veiksmai gali lemti visą juo sekančią grandinę padeda sutaupyti laiko bei resursų. Naudojant šį metodą nustatoma, kas seka atlikus tam tikrus pokyčius.

Matematiniai statistiniai metodai. Šie metodai yra naudojami atlikti analitinius skaičiavimus, tokius kaip diferencijavimo, integravimo ir variacijų. Labiausiai paplitę statistiniai metodai – regresiniai ir koreliaciniai, o prognozavimo:

Resursų valdymas bei tiesioginis programavimas – tai pagrindinis įrankis naudojamas analitiniams uždaviniams.

Lošimų teorija - pagrindas skirtas ieškoti optimaliausio sprendimo. Skirtas ieškoti tinkamiausiam finansiniui sprendimui rasti.

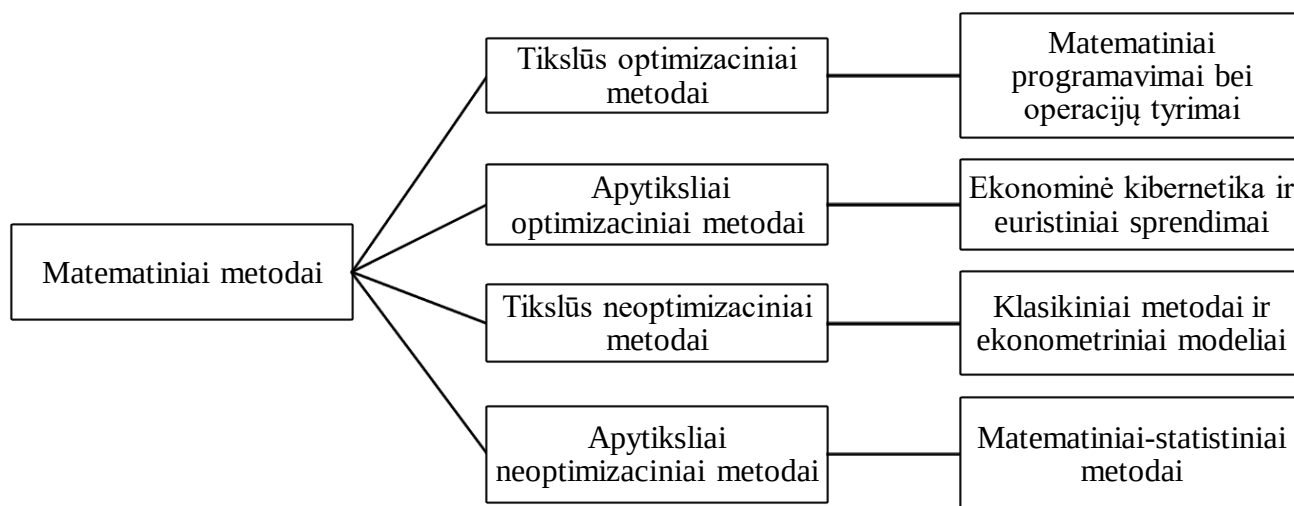
Masinio aptarnavimo teorija – finansų analitikas gerai suprantantis šį metodą gali analizuoti reiškinius, bei, atsižvelgęs į skirtingus reiškinių atsitiktinumus, imituoti ateities situacijas.

Faktorinė analizė. Ši analizė naudojama skirtingų veiksnių įtakos nustatymui. Tai priežasties ir reiškinio varomoji jėga, dėl kurio įgaunama tam tikra išraiška. Visi veiksniai, kurie daro įtaką įmonių veiklai ir jos finansinei būklei yra tarpusavyje sąveikaujantys. Todėl finansų analitikui pirmiausia svarbu mokėti suprasti rodiklius, kurie susiję su priežasties ir pasekmės atsiradimu.

Apibendrinant matematinius metodus matome, kad juos galime suskirstyti į šias grupes (žr. 3-ią paveikslą):

3 paveikslas

Matematinų statistinių metodų grupavimas

Šaltinis: Jefimovas, 2008, p. 26

Matematinis metodas taip pat padeda nustatyti įmonės vykdomų darbų efektyvumą bei matematinius skaičiavimus. Didelėje įmonėje atliekant darbus pagrindinis tikslas yra ieškoti optimaliausių sprendimų jiems atlikti. Esant dideliame darbuotojų skaičiui būtina paskirstyti jų atliekamas užduotis bei darbus, kas užtikrintų geresnį užduočių atlikimo laiką bei kokybiškesnes paslaugas.

Šie keturi (duomenų grupavimo, palyginimo, grandininiai nuoseklių pakeitimų bei matematiniai) metodai puikiai tinka įmonės finansinių rodiklių vertinimui bei prognozavimui. Stambioje įmonėje nuolatinė konkurencija bei besikeičiančios tendencijos – įprastas reiškinys. Norint dirbti pelningai „aukštame lygyje“ yra privaloma atlikti vidines ir išorines įmonės analizes. Šie metodai padeda įvertinti privalumus bei trūkumus. Taip pat atliekama ir konkurencijos apžvalga, kai yra galimybė palyginti rodiklius su konkurentais.

Finansinėje analizėje skaičiuojami absoliutūs ir santykiniai rodikliai. Dėl jų yra nustatomas įmonės pelningumas, likvidumas, mokumas ir t.t. Į kiekvieną finansinę analizę yra įtraukiami finansiniai koeficientai ir santykiniai rodikliai. Šie koeficientai parodo santykį tarp tam tikrų dydžių. Ataskaitų rodikliai atskleidžia kokį nors įmonės veiklos apsektą, ypatybę ar dėsningumą, priklausomai nuo naudojamo rodiklių turinio, struktūros ir skaičiavimo metodikos. Mokslinėje literatūroje yra išskirtos šios pagrindinės finansinės analizės rūšys:

Horizontalioji analizė. Naudojama norint palyginti finansinių ataskaitų rodiklius su praėjusio laikotarpio ar užduočių duomenimis. Nukrypimas yra išreiškiamas absoliučiais arba santykiniais dydžiais. Ši analizė naudinga tuo, jog dėl jos yra parodoma finansinių rodiklių dinamika. Pagrindinis analizės trūkumas, kad ji neišryškina pokyčio priežasčių. Horizontalioji analizė dažnai taikoma norint analizuoti įmonės balansą ar pelno (nuostolio) ataskaitų duomenis. Šios analizės atmaina yra Trendo analizė, kuri atskleidžia ūkio subjektų finansinių rezultatų kitimo tendencijas ir dėsningumus, analizuojant kelių metų finansinių ataskaitų duomenis ir skaičiuojant rodiklių pasikeitimus per tam tikrą laikotarpį.

Vertikaliąją analizę. Dar kitaip vadinama struktūrinė analizė. Naudojama norint nustatyti rodiklių pakitimų priežastis (analizuojant kelių metų rodiklius). Kiekvienas finansinės ataskaitos rodiklis yra lyginamas su bendruoju baziniu tos ataskaitos rodikliu, gautas dydis yra išreiškiamas procentais. Bendras bazinis rodiklis yra suma sudaryta iš įmonės balanso aktyvų, pasyvų, pelno, kaštų, bei pardavimų.

Santykinų rodiklių analizė Ši analizė yra plačiai naudojama norint atlikti lyginamąją kelių įmonių ir norimo laikotarpio analizę. Kiekvienas skaičiuojamas rodiklis turi skirtingus reikšmių

vertinimus, kurie gali būti analizuojami pagal tam tikras ūkio šakos sektoriams numatytas normas. *Plačiau santykinų rodiklių analizė bus aprašoma 1.4 poskyryje.*

Apibendrinant šį poskyrį galima teigti, kad yra įvairių finansinių analizės būdų bei metodų, kurie yra naudojami siekiant išanalizuoti skirtingas veiklos sritis. Nuolatinis įmonės vertinimas bei lyginimas su konkurentais gali padėti nustatyti įmonės tolimesnius veiksmus siekiant palankesnio rezultato. Visgi, dažniausiai naudojama yra santykinų rodiklių analizė, kadangi šios analizės rodiklių reikšmės yra aktualios tiek įmonei, tiek investuotojams. Analizuojant šiuos rodiklius galima nustatyti įmonės stiprybes bei silpnybes, taip pat ir palyginti su ūkio šakos normomis.

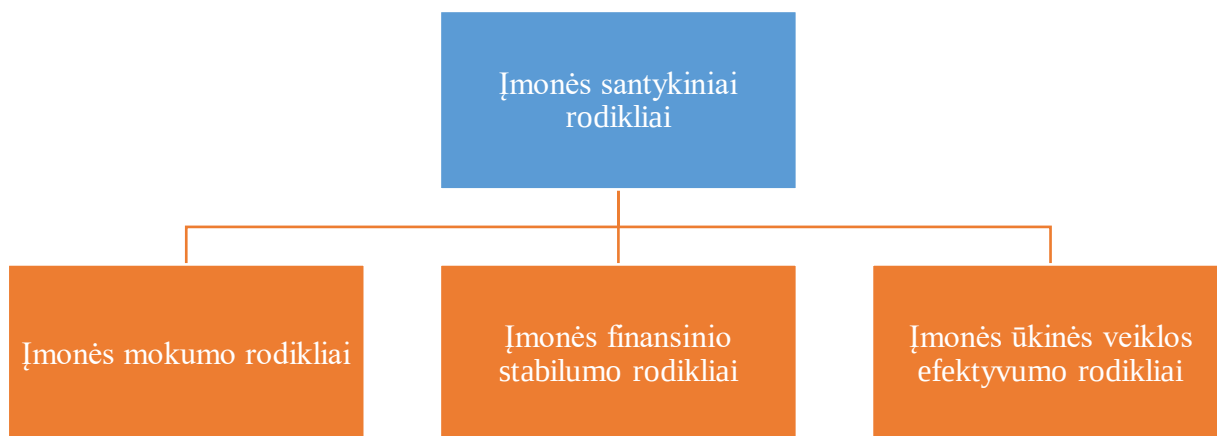
1.4. Santykiniai rodikliai

Atliekama finansinė analizė yra naudinga tada, kai ji yra atliekama išsamiai bei kokybiškai. Analizuodami įmonės finansines ataskaitas, be santykinų rodiklių analizės negalime nustatyti, ar įmonė savo resursus naudoja efektyviai. Todėl atliekant įmonės finansinę analizę didelis dėmesys yra skiriamas santykiniams rodikliams bei jų kitimą sąlygojantiems pokyčiams finansinėse ataskaitose.

Kaip jau buvo minėta anksčiau, santykinų rodiklių analizė yra vienas iš finansinės analizės metodų, tačiau santykiniai rodikliai taip pat gali būti skirstomi į įvairias grupes (žr. 4-ią paveikslą).

4 paveikslas

Įmonės veiklos rodiklių sudedamosios dalys

Šaltinis: Daujotaitė, Giriūnas, 2015, p. 22

Pagrindinės trys santykinų rodiklių analizės dalys yra plačiai naudojamos auditorių, investuotojų, finansų analitikų ir kitų suinteresuotų asmenų. Šių dalių analizė parodo tikrąją įmonės

analizuoto laikotarpio padėtį ir padeda priimti teisingus verslo valdymo sprendimus. Šie rodikliai nustato įmonės mokumą, pelningumą, plėtros galimybes ir veiklos tęstinumą, verslo ir finansinę riziką bei padeda prognozuoti būsimus veiklos rezultatus (Raziūnienė, Mackevičius, Valkauskas, 2019).

1.4.1. Pelningumo rodikliai

Kiekvienai pelno siekiančiai įmonei pelno rodiklis yra labai aktualus. Norint užtikrinti įmonės vykdomos veiklos tęstinumą – reikia įvertinti kaip efektyviai įmonė naudoja turtą siekiant uždirbti pelno. Analizuojant pelningumo rodiklius galima įvertinti straipsnių pokyčių įtaką pelno reikšmei, pelno didinimo galimybes, pardavimų apimtį siekiant efektyviausio pelningumo ir t.t.

Pasak Tulsian (2014), lyginti verslo efektyvumą su absoliučiu pelno rodikliu yra klaidinga ir nereikšminga. Didelis pelno rodiklis ne visada reiškia, jog įmonė dirba efektyviai, taip pat patirti nuostoliai ne visada reiškia, jog įmonė prastai išnaudoja resursus. Pelnas nėra svarbiausias kintamasis, vertinant verslo efektyvumą ir veiksmingumą.

Pardavimo pelningumo rodiklius skaičiuoja ir nagrinėja investuotojai, svarstydami ar investicija atsipirks ir suteiks ekonominės naudos. Turto pelningumo rodikliai labiausiai domina investuotojus ir verslininkus, kurie siekia išsiaiškinti, kuri įmonės turto dalis naudojama neefektyviai ir neatneša įmonei naudos. Kapitalo pelningumo rodikliai reikšmingi visiems dėl investicijų pelningumo, jų panaudojimo efektyvumo bei dividendų išmokėjimo galimybių.

Mackevičius, Molienė bei Poškaitė (2008) teigia, kad pelningumo rodiklių klasifikavimas į grupes padeda geriau suvokti jų apskaičiavimo metodiką, o jų analizės informacija - vartotojams priimti teisingesnius sprendimus. Būtent pelningumo rodiklių skirstymas į pardavimo, turto ir kapitalo yra labai svarbus vartotojams: įvairūs informacijos naudotojai priklausomai nuo poreikių ir tikslų domisi ne visais, bet tik jiems aktualiais pelningumo rodikliais (žr. 2-ą lentelę).

2 lentelė

Pelningumo rodikliai, jų formulės ir reikšmės

Grupė	Rodiklio pavadinimas	Skaiciavimo formulė	Rodiklio apibūdinimas	Rodiklio reikšmė
Pardavimo pelningumas	Bendrasis pelningumas	$\frac{\text{Bendrasis pelnas (nuostoliai)}}{\text{Pardavimo pajamos}} \times 100\%$	Gebėjimas parduoti brangiau nei savikaina	>35 – geras, >15 - geras, <7 - blogas
	Veiklos pelningumas	$\frac{\text{Veiklos pelnas (nuostoliai)}}{\text{Pardavimai}} \times 100\%$	Gebėjimas kontroliuoti veiklos sąnaudas	Kuo didesnis, tuo geriau
	Grynasis pelningumas	$\frac{\text{Grynasis pelnas (nuostoliai)}}{\text{Pardavimo pajamos}} \times 100\%$	Rodiklis rodo veiklos galutinį pelną	>25 geras, >10-geras, <10 – pat., <5 nepat., <0 - blogas
	EBITDA pelningumas	$\frac{\text{Pelnas (nuostoliai) prieš palūkanas, mokesčius}}{\text{Pardavimo pajamos}} \times 100\%$	Gebėjimas apmokėti skolas, vykdyti veiklą	>10 gerai, <10 laikomas problematišku
	Įprastinės veiklos pelningumas	$\frac{\text{Įprastinės veiklos pelnas (nuostoliai)}}{\text{Pardavimo pajamos}} \times 100\%$	Rodo pardavimų pelningumą iki mokesčių	>10 gerai, neigiamas - blogai
Turto pelningumas	Turto grynasis pelningumas	$\frac{\text{Grynasis pelnas (nuostoliai)}}{\text{Visas turtas}} \times 100\%$	Gebėjimas efektyviai naudoti turtą, siekiant įmonės pelno	Jei >20 gerai, <8 nepatenk., neigiamas - blogai
	Ilgalaikio turto pelningumas	$\frac{\text{Grynasis pelnas (nuostoliai)}}{\text{Ilgalaikis turtas}} \times 100\%$	Rodo pelno (nuostolio) kiekį ilgalaikio turto vienetui	Kuo didesnė rodiklio reikšmė, tuo geriau
	Trumpalaikio turto pelningumas	$\frac{\text{Grynasis pelnas (nuostoliai)}}{\text{Trumpalaikis turtas}} \times 100\%$	Rodo pelno (nuostolio) kiekį trumpalaikio turto vienetui	Kuo didesnė rodiklio reikšmė, tuo geresni rezultatai
Kapitalo pelningumas	Nuosavo kapitalo pelningumas	$\frac{\text{Grynasis pelnas (nuostoliai)}}{\text{Nuosavas kapitalas}} \times 100\%$	Rodo nuosavo kapitalo naudojimą pelnui gauti	>30 gerai, <10 nepat., neig. - blogai
	Pastovaus kapitalo pelningumas	Grynasis pelnas/nuosavas kapitalas + įsipareigojimai	Rodo pastoviojo kapitalo gaunamą pelną	< už ilg. kreditų palūkanų normą – nepat.
	Akcinio kapitalo pelningumas	$\frac{\text{Grynasis pelnas (nuostoliai)}}{\text{Akcinis kapitalas}} \times 100\%$	Rodiklis rodo akcinio kapitalo gaunamą pelną	< už ilg. Kreditų palūkanų normą – nepat.

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis Mackevičiumi, Moliene, Poškaite (2015) ir Savicku (2019).

Lentelėje pateikti rodikliai parodo, kiek įmonės grynojo, bendrojo ir veiklos pelno tenka pardavimams, turtui arba kapitalui. Šie rodikliai siejami su įmonės gebėjimu panaudoti įmonės resursus siekiant pelno ateityje. Būtent dėl numatomų ateities rezultatų ir yra skaičiuojami šie rodikliai, priklausomai nuo to, kokią investicinį rodiklį yra norima sužinoti. Atliekant finansinę analizę yra naudojami visų grupių rodikliai bei jų reikšmės analizuojamos, dėl tikslo išsiaiškinti ar įmonė efektyviai geba išnaudoti turimus resursus bei tam tikro sektoriaus silpnybes.

Apibendrinant galima teigti, kad atliekant įmonės finansinę analizę reikia įvertinti pelningumo rodiklius, nes šie rodikliai padeda nustatyti įmonės esamą finansinę padėtį bei prognozuoti tolimesnius įmonės veiklos finansinius rezultatus. Pelningumo rodikliai, analizuojant tam tikrą laikotarpį, atspindi įmonės vystymąsi, kaip įmonė plėtėsi bei kaip įmonės turto, pardavimo ar kapitalo pokyčiai lėmė pelningumo rodiklių kitimą. Taip pat svarbu analizuojant pelningumo rodiklius juos palyginti su tos pačios ūkio šakos rodiklių reikšmėmis, norint nustatyti, ar įmonės pelningumo rodiklius sąlygoja aplinkos veiksniai.

1.4.2. Mokumo ir likvidumo rodikliai

Įmonės mokumo rodikliai analizuoja, ar įmonė geba laiku vykdyti įsipareigojimus ir ar yra moki, o likvidumo – kaip greitai ir efektyviai įmonė gali panaudoti turtą siekdama padengti įsipareigojimus. Bartkauskaitė, Stankevičienė ir Miečinskienė (2016) mokumą apibūdina kaip įmonės gebėjimą turimomis mokėjimo priemonėmis padengti trumpalaikius ir ilgalaikius įsipareigojimus. Įmonės gebėjimas vykdyti įsipareigojimus, pasireiškiantis per įmonės mokumą, priklauso nuo gebėjimo turtą greitai paversti pinigais arba pinigų ekvivalentais. Coulon (2020) teigia, kad likvidumas taikomas artimiausiai įmonės atečiai, įprastai vieneriems metams, o mokumas yra labiau tinkamas įvertinti ilgalaikį įmonės gebėjimą padengti įsipareigojimus, kuris apima veiklos sąnaudas ir finansines skolas.

Norint įvertinti, ar įmonė yra moki, reikia atlikti įmonės mokumo rodiklių analizę. Mackevičius, Poškaitė ir Villis (2011) teigia, kad mokumas – tai subjekto gebėjimas padengti įsipareigojimus turimomis mokėjimo priemonėmis. Kazakevičius bei Jakštas (2018) išskiria jų nuomone pagrindinius mokumo ir likvidumo rodiklius (žr. 3-ią lentelę).

3 lentelė

Mokumo ir likvidumo rodikliai, jų formulės ir reikšmės

Mokumo ir likvidumo rodikliai		
Rodiklio pavadinimas	Skaičiavimo formulė	Rodiklio reikšmė
Bendrojo mokumo koeficientas	Nuosavas kapitalas/ Visi įsipareigojimai	1,5< gerai, 1< vidutiniškai, 0,5> blogai
Einamojo likvidumo koeficientas	Trumpalaikis turtas/ Trumpalaikiai įsipareigojimai	1,5< gerai, 1,2< vidutiniškai, 1> blogai
Įsiskolinimo koeficientas	Visi įsipareigojimai/ Turtas	50> gerai, 70> vidutiniškai, 70< blogai
Kritinio likvidumo koeficientas	Trumpalaikis turtas – Atsargos/ Trumpalaikiai įsipareigojimai	1,2< gerai, 1< vidutiniškai, 1> blogai
Manevringumo koeficientas	Trumpalaikis turtas/ Nuosavas kapitalas	0,5< gerai, 0,4< vidutiniškai, 0,3> blogai

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis Kazakevičiumi ir Jakštu (2018).

Bendrojo mokumo koeficientas - parodo, kokia nuosavo kapitalo suma tenka vienam įmonės įsipareigojimų eurui. Tai statistikoje naudojamas rodiklis, atskleidžiantis įmonių balanso struktūros skirtumus tarp atskirų įmonių ir tendencijų skirtinguose ekonomikos sektoriuose. Visų įsipareigojimų padengimas akcininkų nuosavu kapitalu parodo įmonės finansinį stabilumą. Kuo šis rodiklis didesnis, tuo kreditoriai yra saugesni.

Einamojo likvidumo koeficientas – parodo, kaip įmonė geba trumpalaikiu turtu likviduoti savo trumpalaikius įsipareigojimus. Bendroje pasaulio praktikoje įmonėms siūloma taikyti šias koeficiento ribas: 1,2-2,0. Europoje labiau paplitęs 1,0-1,5 rodiklis. Žemas rodiklio lygis parodo, kad įmonė yra nepajėgi įvykdyti įsipareigojimų. Tačiau reikia pabrėžti, kad koeficientą gali iškreipti sezoniniai svyravimai bei nepastovus mokėtinų sumų mokėjimas prieš balanso sudarymą..

Bendrasis skolos koeficientas (įsiskolinimo koeficientas) - parodo įmonės turto dalį, kuri yra įsigyta iš svetimų lėšų (skolinto kapitalo). Įsiskolinimo rodiklis atskleidžia, kokia dalis sudarant įmonės aktyvus buvo neskolinta, t.y. finansuojama akcininkų. Šį rodiklį būtina lyginti su ankstesnių metų rodikliais ir kitų tos pačios ūkio šakos įmonių rodikliais. Kuo šis rodiklis didesnis, tuo įmonės finansinė būklė blogesnė.

Kritinio likvidumo koeficientas – nustato įmonės gebėjimą greitai (skubiai) realizuojamu trumpalaikiu turtu padengti trumpalaikius įsipareigojimus, tam iš trumpalaikio turto yra atimamos atsargos kaip mažai likvidus turtas. Manoma, kad neturėtų būti didelių skirtumų tarp einamojo ir kritinio likvidumo rodiklių. Kritinio likvidumo koeficientas leidžia įvertinti aukštesnius likvidumo reikalavimus lyginant su einamojo likvidumo koeficientu.

Manevringumo koeficientas – palygina du dydžius: trumpalaikį turtą ir nuosavą kapitalą. Kadangi trumpalaikis turtas dalinamas iš nuosavo kapitalo, tai rodiklio reikšmė parodo kiek vienam įmonės nuosavo kapitalo eurui tenka trumpalaikio turto, kokia dalimi šis turtas finansuojamas iš nuosavų lėšų, kiek įmonė yra priklausoma nuo kreditorių ir jos finansinius struktūros ypatumus. Rodiklis svarbus analizuojant įmonės mokumą, ypač trumpalaikį.

Apibendrinant galima teigti, kad mokumo rodikliai parodo įmonės gebėjimą vykdyti trumpalaikius ir ilgalaikius įsipareigojimus. Analizuojant mokumo rodiklius galima sudaryti įmonei palankesnę mokumo planą, dėl to galima tikėtis didesnės finansinės grąžos ateityje. Mokumo rodiklių analizė turi būti atliekama periodiškai siekiant pagerinti įmonės gebėjimą valdyti savo finansus ir užtikrinti įmonės stabilumą. Šie rodikliai taip pat gali būti orientuoti ir į ateities laikotarpius ir padėti iš anksto numatyti įmonei kylančias grėsmes.

1.4.3. Veiklos efektyvumo rodikliai

Įmonės gebėjimą efektyviai panaudoti resursus siekiant maksimizuoti pelną apibendrina veiklos efektyvumo rodikliai. Didėjant įmonių skaičiui rinkoje svarbu veiklą vykdyti kuo efektyviau, norint išlikti ir konkuruoti rinkoje. Būtent dėl šių priežasčių dėmesys yra skiriamas įmonės efektyvumo vertinimui ir lyginimui su konkurentais. Išteklių panaudojimo veiksmingumas gali būti laikomas efektyviu, kada siekiama maksimalaus rezultato naudojant mažiausią įmanomą kiekį resursų. O'Donnell (2018) teigia, kad efektyvumas – tai valdymo priemonė, tačiau pabrėžia ir tai, jog yra nenumatytų aplinkybių kurios sąlygoja vidines ir išorines sąnaudas.

Literatūros šaltinių autoriai dažnai veiklos efektyvumo rodiklius įvardina kaip apyvartumo rodiklius. Pasak Bagdžiūgienės (2011), apyvartinis kapitalas parodo, ar įmonė turi pakankamai lėšų būsimųjų įsipareigojimų įvykdymui. Apyvartinio kapitalo valdymas yra itin svarbi įmonės finansų valdymo sritis, sąlygojanti tiek jos finansinį stabilumą, tiek iš veiklos generuojamą grąžą. Kuo didesnė apyvartumo rodiklių reikšmė, tuo efektyviau yra panaudojamas įmonės kapitalas.

Norvaišienė ir Stankevičienė (2020) išskiria šiuos pagrindinius veiklos efektyvumo rodiklius (žr. 4-ą lentelę):

4 lentelė

Veiklos efektyvumo rodikliai, jų formulės ir reikšmės

Rodiklis	Skaičiavimo formulė	Rodiklio reikšmė
Pardavimų savikainos lygis	Pardavimo savikaina/ Pardavimo pajamos	Pageidaujama 50-90 proc. reikšmė. Šis rodiklis rodo, kiek procentų įmonės pagrindinių išlaidų tenka vienam pardavimų piniginiui vienetui.
Veiklos sąnaudos vienam pardavimų eurui	Veiklos sąnaudos/ Pardavimo pajamos	Veiklos sąnaudos vienam pardavimo Eurui. Kuo rodiklis mažesnis tuo įmonė efektyviau valdo sąnaudas.
Pagrindinės veiklos išlaidų lygis	Pardavimų savikainos lygis + Veiklos sąnaudų lygis	Rodo, kiek įmonės pagrindinės veiklos sąnaudų tenka vienam pardavimo pajamų eurui. Didelė rodiklio reikšmė arba didėjimo tendenciją reiškia, kad pagrindinės veiklos sąnaudos valdomos neefektyviai.
Debitorinio įsiskolinimo apyvartumas kartais	Pardavimai/ Debitorinis įsiskolinimas	Pirkėjų skolų apyvartumas parodo pirkėjų skolos dydžio apyvartą kartais, t. y. kiek kartų "apsiverčia" pirkėjų skola lyginant su pardavimais per pasirinktą laiko periodą (dažniausiai metus). Kuo rezultatas didesnis, tuo pirkėjų skolos greičiau sugrįžta pinigų pavidalu.
Debitorinio įsiskolinimo apyvartumas dienomis	Debitorinis įsiskolinimas/ Pardavimai*365	Pirkėjų įsiskolinimo dienomis apyvartumo rodiklis parodo kelių dienų įmonės pardavimai atitinka pirkėjų įsiskolinimo dydį. Kuo rodiklio reikšmė mažesnė, tuo mažiau įmonė turi skolintų lėšų.
Atsargų apyvartumas kartais	Pardavimai/ Vidutinė atsargų vertė	Parodo atsargų apyvartų skaičių per metus. Kuo rodiklio reikšmė didesnė, tuo atsargų apyvartumas geresnis.

4 lentelės tęsinys.

Atsargų apyvartumas dienomis	Vidutinė atsargų vertė/ Pardavimai*365	Parodo per kiek dienų bus realizuotos turimos atsargos. Kuo rodiklio reikšmė mažesnė, tuo atsargų apyvartumas geresnis.
Atsargų ir trumpalaikio turto santykis	Atsargos/ Trumpalaikis turtas	Parodo kokia dalį trumpalaikio turto sudaro atsargos. Kuo rodiklio reikšmė mažesnė, tuo geresnė.
Pardavimų ir apyvartinio kapitalo santykis	Pardavimai/ (Trumpalaikis turtas – Trumpalaikiai įsipareigojimai)	Apyvartinio kapitalo apyvartumo rodiklis parodo apyvartų skaičių per metus. Žema koeficiento reikšmė turėtų kelti susirūpinimą dėl kapitalo panaudojimo efektyvumo, tačiau labai aukšta arba neigiama reikšmė rodo potencialų apyvartinio kapitalo poreikį.
Viso turto apyvartumas kartais	Pardavimai/ Turtas	Turto apyvartumo rodiklis parodo turto apyvartų skaičių per metus, arba koeficientą išreiškus euraiis kiek vienam turto eurui tenka pardavimų. Laikomas geru virš 2 gamyboje (prekyboje 5), o patenkinamas gamyboje 1 (prekyboje 3).
Ilgalaikio turto apyvartumas kartais	Pardavimai/ Ilgalaikis turtas	Ilgalaikio turto apyvartumas parodo kiek kartų "apsiverčia" ilgalaikis turtas lyginant su pardavimais per pasirinktą laiko periodą (dažniausiai metai). Kuo rezultatas mažesnis, tuo mažesnis yra ilgalaikio turto efektyvumas lyginant su pardavimais.

Autorių išskiriami veiklos efektyvumo rodikliai naudojami nustatyti įmonės kapitalo, turto ar atsargų apyvartumui. Šie rodikliai gali indikuoti apie įmonės tam tikros srities silpnybes bei nurodyti, ar įmonės turimi ištekliai yra naudojami efektyviai. Šių rodiklių nuolatinis administravimas įmonei yra būtinas siekiant dirbti kuo efektyviau.

Apibendrinat galima teigti, kad turto, kapitalo ir efektyvumo rodikliai yra analizuojami siekiant optimizuoti įmonės veiklą, vertinant esamą įmonės buklę apyvartinio kapitalo, sąnaudų lygio, turto apyvartumo ir atsargų apyvartumo rodikliais. Tinkamas ir išsamus įmonės analizavimas leidžia

objektyviai įvertinti, kokių investicijų reikia įmonei, kokiais kitais finansavimo šaltiniais naudotis, kaip tinkamai paskirstyti lėšas, turtą bei atsargas, siekiant įmonės pelno. Rodiklių reikšmę lyginant su tos pačios ūkio šakos įmonėmis parodo, kaip racionaliai įmonė yra valdoma.

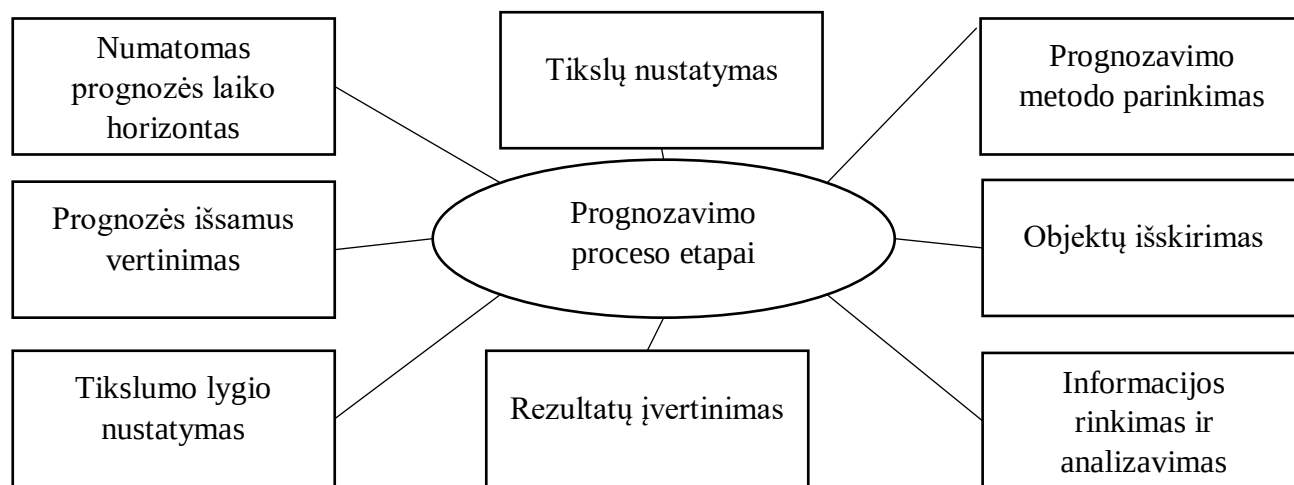
1.5. Įmonės veiklos perspektyvų vertinimas

Siekiant sėkmingai valdyti įmonę, konkuruoti su kitais verslo subjektais, būtina žiūrėti į ateitį ir įvertinti perspektyvas, numatyti būsimus įvykius, galimas rizikas ir grėsmes. Šiuolaikiniai aplinkos pokyčiai apsunkina perspektyvų numatymą ateities laikotarpiams, todėl nemaža dalis bendrovių atsisako atlikti perspektyvų vertinimą dėl informacijos stokos.

Įmonės privalo sudaryti savo ateities planus, kadangi įmonės veiklos sėkmė priklauso ne tik nuo gebėjimo vertinti ir analizuoti praeities koeficientus, bet ir nuo sugebėjimo prognozuoti. Prognozės yra labai svarbios kai priimami įvairaus valdymo lygio sprendimai. Įmonių vadovai dažniausiai dalyvauja prognozių rengime ir vėliau panaudoja prognozių duomenis. Kadangi planavimo procesas yra labai neapibrėžtas, vadovams darbą palengvina prognozės. Jos padeda parengti tikslesnius, efektyvesnius ir optimalesnius planus. Įmonės veiklos prognozės domina ne tik pačias įmones, bet ir išorines institucijas (kreditorius, investuotojus, bankus, investitorius). Mackevičius, Valkauskas (2010) įmonės veiklos prognozavimą suskirsto į etapus (žr. 5-ą paveikslą).

5 paveikslas

Prognozavimo etapai

Šaltinis: sudaryta autoriaus, remiantis Mackevičiumi, Valkausku, 2010, p. 17

Pateiktame paveiksle matoma, jog prognozavimą galima atlikti tik išsikėlus tikslus, pasirinkus tinkamą prognozavimo metodą, įvertinus praėjusių laikotarpių rezultatus, nustatius laiko terminą bei išsamiai įvertinus prognozę. Prognozavimui vertinti yra išskiriami kiekybiniai (analizuojant įvairius duomenis, pokyčius lėmusių veiksnių analizė) ir kokybiniai (darbuotojų nuomonė, apklausos) metodai (Mackevičius, Valkauskas, 2010).

Apibendrinant darbo teorinę dalį, galima teigti, kad įmonei, siekiančiai išsilaikyti rinkoje bei dirbti efektyviai – būtina atlikti įmonės veiklos finansinę analizę. Finansinė analizė - tai įrankis, kuris padeda įmonėms pasiekti savo iškeltus tikslus – įvertina esamą įmonės padėtį, kaip efektyviai įmonė panaudoja savo turimus resursus, nustato galimus rizikos veiksnius bei įvertina tolimesnes ateities klestėjimo galimybes. Finansinės analizės metu naudojami penki analizės būdai: loginiai, matematiniai, euristiniai, grafiniai ir specifiniai. Atliekant įmonės finansinę analizę taip pat yra atliekama įmonės horizontalioji bei vertikalioji analizės ir santykinų rodiklių analizė.

Santykinų rodiklių analizė yra atliekama dažniausiai vertinant įmonės ekonominius rodiklius. Teorinėje dalyje išskirtos pagrindinės trys santykinų rodiklių analizės grupės: pelningumo, veiklos efektyvumo bei mokumo ir likvidumo rodiklių analizės. Periodiškai bei teisingai atliekama santykinų rodiklių analizė išryškina įmonės stiprybės ir silpnybės, leidžia priimti teisingus verslo valdymo sprendimus siekiant ekonominės naudos. Taip pat, analizuojant įmonės santykinus rodiklius ir lyginant juos su tos pačios ūkio šakos įmonėmis galima nustatyti, ar įmonė dirba pasyviau nei konkurentės dėl makroaplinkos veiksnių (politika, geografinė padėtis), kurių negali kontroliuoti, ar visgi įmonės santykinų rodiklių prastesnės reikšmės rodo įmonės turimų resursų nepanaudojimą.

Rezultatų prognozavimas yra neatsiejama įmonės ateities dalis. Iš anksto numatomos grėsmės leis įmonei tinkamai joms pasiruošti. Taip pat, prognozuojant įmonės tolimesnę veiklą gali išryškėti ir silpnybės, kurias pastebėjus anksčiau galima paruošti veiksmų planą, siekiant padidinti įmonės produktyvumą ateityje.

2. UAB „CITCO VILNIUS“ VEIKLOS 2017-2020 M. FINANSINĖ ANALIZĖ IR PERSPEKTYVOS

Laiku atliekamas įmonės veiklos vertinimas pasitelkus finansinę analizę yra vienas iš veiksmingiausių būdų užtikrinti sėkmingą verslo vystymąsi ateityje. Atliekama finansinė analizė išryškina įmonės privalumus bei trūkumus, kurie padeda priimti teisingus verslo valdymo sprendimus didinant įmonės produktyvumą ateityje bei padeda išvengti nepageidaujamų finansinių rezultatų. Finansinė analizė turi būti atliekama periodiškai (priklausomai nuo įmonės pobūdžio), kad būtų galima pastebėti problemines verslo procesų vietas bei pakeisti jų eigą įmonei palankia linkme. Tad šioje dalyje siekiama iširti UAB „Citco Vilnius“ veiklą bei numatyti galimas ateities perspektyvas.

2.1. Tyrimo metodika

Šiuo metu ekonomikos pasaulyje yra labai gausus įvairiausių analizių pasirinkimas, todėl siekiant įgyti kuo daugiau informacijos apie įmonę bei jos finansinę padėtį, analizė turi būti pasirinkta atsižvelgiant į įmonės poreikius. Neanalizuojant įmonės veiklos laiku įmonė gali nenumatyti ateities grėsmių bei susidurti su veiklos tęstinumo problemomis. Todėl norint išvengti įmonei nepalankios situacijos būtina atlikti tyrimus, kurie išryškintų įmonės esamą situaciją. Empirinei darbo daliai buvo pasirinkti didelio masto įmonei aktualiausi santykiniai rodikliai: pelningumo, mokumo, apyvartumo.

Tyrimo tikslas – remiantis nagrinėta moksline literatūra, atlikti UAB „Citco Vilnius“ finansinę analizę bei nustatyti ateities perspektyvas.

Pagrindiniai tyrimo uždaviniai:

- išanalizavus UAB „Citco Vilnius“ finansines ataskaitas, įvertinti įmonės finansinę būklę;
- remiantis atlikta finansinių ataskaitų bei santykinų rodiklių analizę, įvertinti įmonės veiklos ateities perspektyvas.

Siekiant įgyvendinti užsibrėžtus tikslus ir uždavinius buvo naudojami statistiniai metodai bei palyginamosios analizės, naudojant UAB „Citco Vilnius“ 2017-2020 m. bei Lietuvos statistikos departamento duomenis. Taip pat buvo sudarytas tyrimo metodikos etapų planas (žr. 5-ą lentelę).

5 lentelė

Tyrimo etapai

Tyrimo etapų apibūdinimas	
1 etapas	Įmonės veiklos ekonominei analizei atlikti naudojama mokslinė literatūra ir kiti teoriniai šaltiniai.
2 etapas	UAB „Citco Vilnius“ turto, kapitalo ir įsipareigojimų analizė
3 etapas	UAB „Citco Vilnius“ bendrojo pelno ir pardavimo savikainos analizė
4 etapas	UAB „Citco Vilnius“ bendrojo ir grynojo pelno pokyčių palyginimas
5 etapas	UAB „Citco Vilnius“ santykinų rodiklių analizė
6 etapas	UAB „Citco Vilnius“ perspektyvų prognozavimas

Šaltinis: sudaryta autoriaus.

UAB „Citco Vilnius“ veiklos analizė yra atliekama šešiais etapais. Analizuojami rodikliai buvo pasirinkti remiantis moksline literatūra. Buvo analizuojamos 2017-2020 m. įmonės finansinės ataskaitos, t.y. pelno (nuostolių) ataskaita ir balansas įmonės veiklos procesams išanalizuoti. 2021 m. ataskaitos, rašant darbą, buvo tik preliminaros, nes įmonės finansiniai metai dar nėra pasibaigę ir ataskaita ruošiamą. Šis tyrimas buvo atliktas siekiant išsiaiškinti dabartinę įmonės finansinę būklę.

Siekiant išanalizuoti įmonės balansą, buvo atlikta turto, kapitalo ir įsipareigojimų 2017-2020 m. analizė bei pateiktos išvados. Analizuojant pelno (nuostolių) ataskaitą, buvo atlikta bendrojo pelno ir pardavimo sąnaudų struktūrinė analizė. Taip pat, buvo analizuojama kaip keitėsi bendrasis ir grynas pelnas, užfiksuoti pokyčiai ir buvo atlikta pelno (nuostolių) dinamikos 2017-2020 m. analizė, pateiktos išvados.

Vertinant įmonės veiklą, buvo atlikta įmonės santykinų rodiklių analizė bei palyginimas su ūkio šakos rodiklių reikšmėmis. Vertinant įmonės mokumą ir likvidumą, buvo analizuojami rodikliai, tokie kaip: bendrojo mokumo, įsiskolinimo, kritinio likvidumo bei manevringumo koeficientai. Analizuojant įmonės pelningumą, buvo analizuojami bendrojo pelningumo, grynojo pelningumo, nuosavo kapitalo pelningumo bei turto pelningumo rodikliai. Nustatant įmonės veiklos efektyvumą, buvo analizuojami atsargų apyvartumo, ilgalaikio turto apyvartumo, nuosavo kapitalo apyvartumo bei viso turto apyvartumo rodikliai, pateiktos išvados. Vertinant įmonės 2021-2024 m. perspektyvas, buvo atlikta pelno (nuostolių) ataskaita ir vertinant praėjusį laikotarpį atitinkamos straipsnių reikšmės

Apibendrinant tyrimo duomenis, buvo nustatyta, kad rodikliai buvo pasirinkti pagal įmonės vykdomos veiklos pobūdį remiantis moksline analize. Remiantis gautais rezultatais, buvo pasiektas pagrindinis tyrimo tikslas.

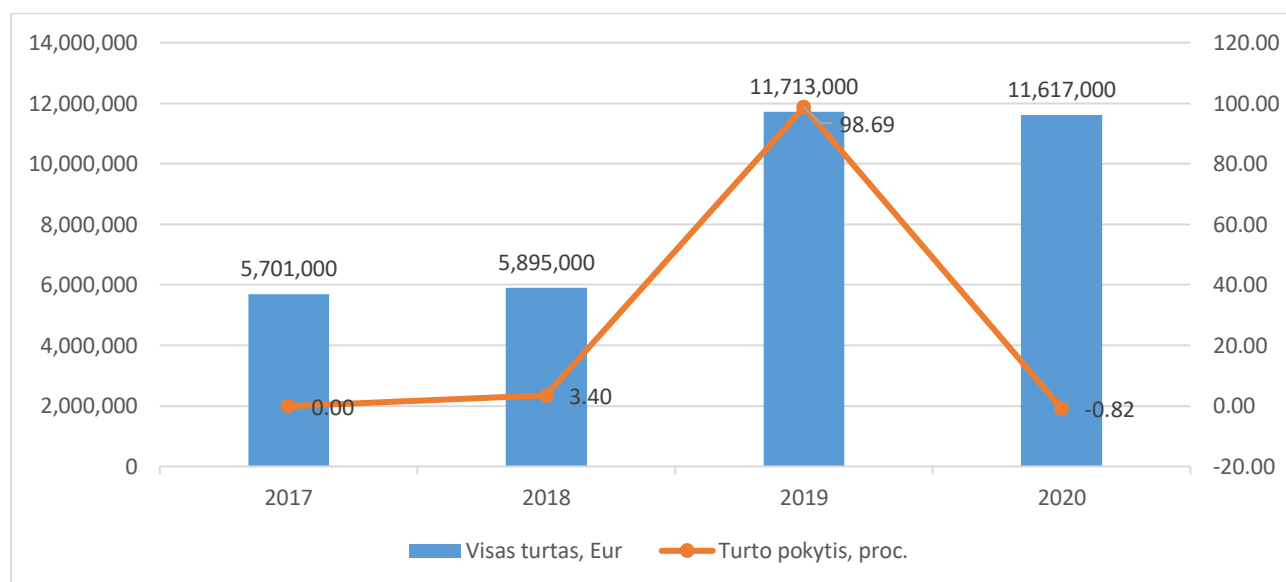
2.2. UAB „Citco Vilnius“ finansinių ataskaitų dinamikos bei struktūros ir jų pokyčių analizė

2.2.1. Balanso horizontalioji ir vertikalioji analizė 2017-2020 m.

Kiekviena įmonė turi turto, kuris yra naudojamas siekiant uždirbti pelno. Labai svarbu išanalizuoti turto struktūrą ir įvertinti, kas sąlygojo pokyčius bei ar turtas įmonėje yra naudojamas efektyviai (žr. 2-ą priedą). Norint suprasti įmonės turto struktūrą bei kaip jo pokyčiai lemia įmonės veiklą analizuojamu laikotarpiu, buvo atlikta įmonės turto dinamikos bei pokyčių analizė 2017-2020 m. (žr. 6-ą paveikslą).

6 paveikslas

UAB „Citco Vilnius“ viso turto dinamika ir jo pokyčiai 2017-2020 m., Eur. ir proc.

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis vidiniais UAB „Citco Vilnius“ duomenimis.

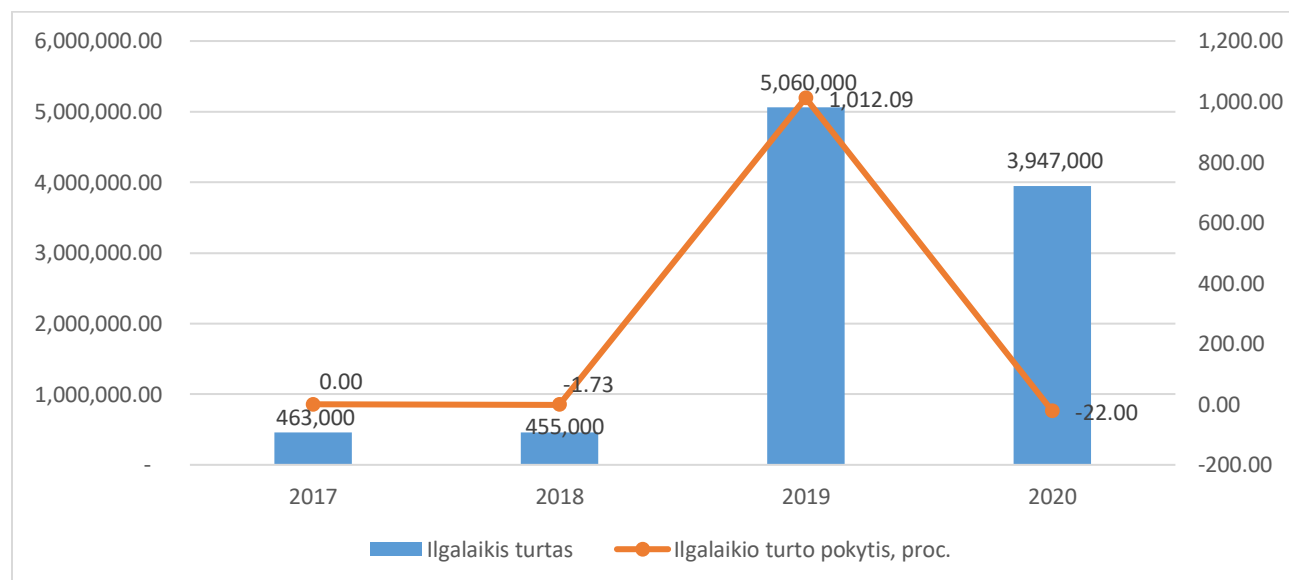
Atlikus UAB „Citco Vilnius“ 2017-2020 m. turto dinamikos ir jo pokyčių analizę galima teigti, jog įmonės turtas 2017-2020 m. kito netolygiai. Tačiau analizuojamu laikotarpiu įmonės turtas padidėjo 5,92 mln. Eur. (2,03 karto). Didžiausias pokytis buvo pastebėtas lyginant 2019 m. su 2018

m., kai įmonėje turto padaugėjo 98,69 proc. Šį pokytį lėmė TFAS 16 apskaitos standartas, kuris buvo pradėtas taikyti 2019 metais. Pradėjus taikyti TFAS 16 apskaitos standartą, įmonės ilgalaikės nuomos išlaidos buvo priskirtos ilgalaikiam turtui, kuris 2019 m. siekė 5,06 mln. Eur., kai tuo tarpu 2018 m. ilgalaikis turtas siekė tik 455 tūkst. Eur. Tais pačiais metais buvo pastebėtas ir trumpalaikio turto augimas, kai buvo sudarytos ilgalaikės sutartys su naujais klientais, nes pirkėjai įmonei išmokėjo daugiau avansų už būsimas paslaugas. 2020 metais įmonėje turto sumažėjo 0,82 proc. arba 96 tūkst. Eur., dėl ko ilgalaikio turto įmonėje sumažėjo 1,11 mln. Eur. dėl antrosios UAB „Citco Vilnius“ buveinės nuomos sutarties nutraukimo. Didžiausią įtaką įmonės turto pokyčiui turėjo ilgalaikio turto prieaugis nuo 2019 m., kai ilgalaikis turtas sudarė 43 proc., o 2020 m. – 34 proc. viso įmonės turto. Tuo tarpu 2017 bei 2018 metais ilgalaikis turtas sudarė tik 8 proc. viso įmonės turto.

Plačiau analizuojant ilgalaikį įmonės turtą bei jo kitimo priežastis buvo atlikta ilgalaikio turto dinamikos bei jo pokyčių analizė 2017-2020 m. (žr. 7-ą paveikslą). Įmonės ilgalaikio turto analizė yra svarbi atliekant įmonės finansinę analizę, kadangi sekančiuose darbo etapuose bus atliekami įvairių rodiklių skaičiavimai, tarp kurių bus skaičiuojamos ir turto reikšmės, todėl svarbu išanalizuoti įmonės ilgalaikį turtą bei suprasti jo kitimo priežastis.

7 paveikslas

UAB „Citco Vilnius“ ilgalaikio turto dinamika ir pokyčiai 2017-2020 m., Eur. ir proc.

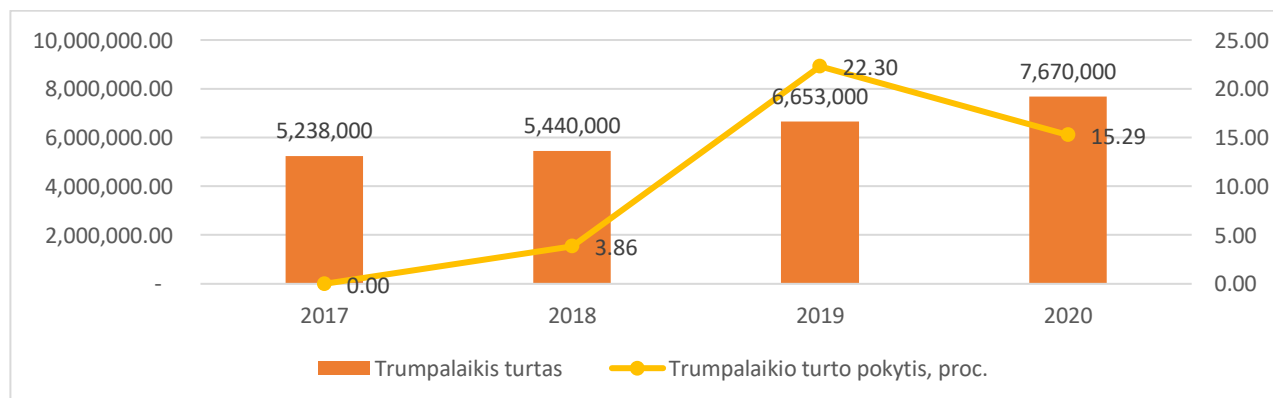
Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis vidiniais UAB „Citco Vilnius“ duomenimis.

Atlikta UAB „Citco Vilnius“ ilgalaikio turto 2017-2020 m. dinamikos bei jo pokyčių analizė parodo, jog didžiausias ilgalaikio turto gausėjimas pastebėtas 2019 m. Šiais metais dėl jau minėto TFAS 16 apskaitos standarto, kai nuomojamos patalpos buvo priskirtos ilgalaikiam turtui, rodiklio reikšmė išaugo 11 kartų, arba 4,6 mln. Eur. Įmonės balanse naudojimo teise valdomo turto straipsnio reikšmė 2019 m. siekė 4,71 mln. Eur., kuri sudarė 94,77 proc. viso įmonės ilgalaikio turto. Detaliau analizuojant 2017 m. įmonė turėjo 463 tūkst. Eur. ilgalaikio turto, kurio didžiąją dalį sudarė prietaisai bei įranga ir atidėtojo mokesčio turtas. 2018 m. įmonėje ilgalaikio turto sumažėjo 1,73 proc. arba 8 tūkst. Eur. Nors šiais metais įmonė ir įsigijo naujų prietaisų ir įrenginių, kurie balanso ataskaitoje sudarė 379 tūkst. Eur., tačiau dėl nuostolingų įmonei 2017 m. atidėtojo mokesčio turto straipsnio reikšmės, kuri 2018 m. sumažėjo 16 tūkst. Eur. Dar vienas ilgalaikio turto mažėjimas įmonėje nustatytas 2020 metais, kai ilgalaikio turto įmonėje sumažėjo 22 proc., arba 1,11 mln. Eur. Šį pokytį lėmė jau anksčiau minėtas nuomos sutarties nutraukimas, kai įmonė atsisakė savo antrosios buveinės. Taip pat, 2020 metais įmonė turėjo mažiau įrangos bei prietaisų, kurių reikšmė balanse siekė 150 tūkst. Eur., kai lyginant su 2018 m. įrangos bei prietaisų vertė siekė 379 tūkst. Eur.

Kaip jau buvo minėta anksčiau, turto reikšmės bus naudojamos įvertinti įmonės pelningumą, mokumą bei veiklos efektyvumą. Išanalizavus ilgalaikio turto dinamikos bei jos pokyčius, buvo nustatyta, kad nuo 2019 m. ilgalaikis turtas įmonėje padidėjo 11 kartų, tačiau reikia nepamiršti, jog skaičiuojant įmonės santykinis rodiklius trumpalaikis turtas taip pat turi labai didelę reikšmę šių rodiklių reikšmėms. Todėl buvo atlikta trumpalaikio turto dinamikos ir jos pokyčių analizė 2017-2020 m. (žr. 8-ą paveikslą).

8 paveikslas

UAB „Citco Vilnius“ trumpalaikio turto dinamika ir pokyčiai 2017-2020 m., Eur. ir proc.

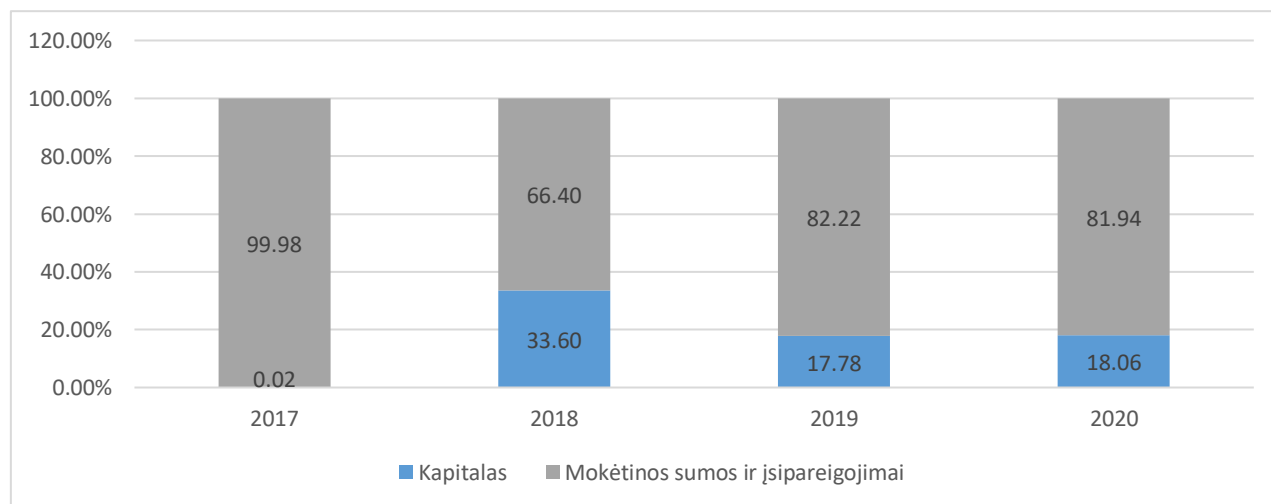
Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis vidiniais UAB „Citco Vilnius“ duomenimis.

Atlikus trumpalaikio turto 2017-2020 m. dinamikos ir jo pokyčių analizę galime nustatyti trumpalaikio turto tendenciją didėti visu analizuojamu laikotarpiu. 2017 m. įmonėje turėjo visu analizuojamu laikotarpiu mažiausiai trumpalaikio turto, kuris siekė 5,24 mln. Eur. 2018 m. lyginant su 2017 m. trumpalaikio turto įmonėje padidėjo 3,86 proc. arba 206 tūkst. Eur. Šiais metais buvo grąžinta pirkėjų įsiskolinimų už 799 tūkst. Eur., tačiau trumpalaikio turto augimą užtikrino daugiau nei 3 kartus išaugęs pinigų ir pinigų ekvivalentų likutis 2018 m., kuris siekė 1,55 mln. Eur. Pinigų ir pinigų ekvivalentų gausėjimas parodo, kad šiuo laikotarpiu įmonė atliko daug paslaugų ir klientai už jas atsiskaitė grynaisiais pinigais. Didžiausias trumpalaikio turto šuolis pastebimas 2019 m., kai lyginant su 2018 m. įmonėje trumpalaikio turto padaugėjo 22,3 proc. arba 1,21 mln. Eur., ir trumpalaikis turtas siekė 6,65 mln. Eur. Ši staigų padidėjimą nulėmė išaugę klientų trumpalaikiai įsiskolinimai įmonei bei išankstiniai klientų apmokėjimai už suteiktas paslaugas (išmokėti avansai). 2020 m. taip pat pastebimas 15,29 proc. (arba 1,02 mln. Eur.) prieaugis lyginant su 2019 m., kurio reikšmė sudarė 7,67 mln. Eur. Situacija analogiška kaip ir 2019 metais. 2020 m. pirkėjai grąžino įsiskolinimų už 479 tūkst. Eur. bei už paslaugas atsiskaitė grynaisiais, kas lėmė daugiau nei 2 kartus išaugusį pinigų ir pinigų ekvivalentų likutį, kuris 2020 m. siekė 3,47 mln. Eur.

Analizuojant įmonės balansą, svarbu išanalizuoti ir įmonės nuosavą kapitalą bei įsipareigojimus ir įvertinti, kaip pastarieji sąlygoja įmonės finansinę veiklą. Siekiant palyginti įmonės kapitalą ir įsipareigojimus, buvo atlikta palyginamoji struktūrinė analizė 2017-2020 m., kurios tikslas nustatyti kiek įmonė turi kapitalo lyginant su įsipareigojimais (žr. 9-ą paveikslą).

9 paveikslas

UAB „Citco Vilnius“ kapitalo ir įsipareigojimų struktūra 2017-2020 m., proc.

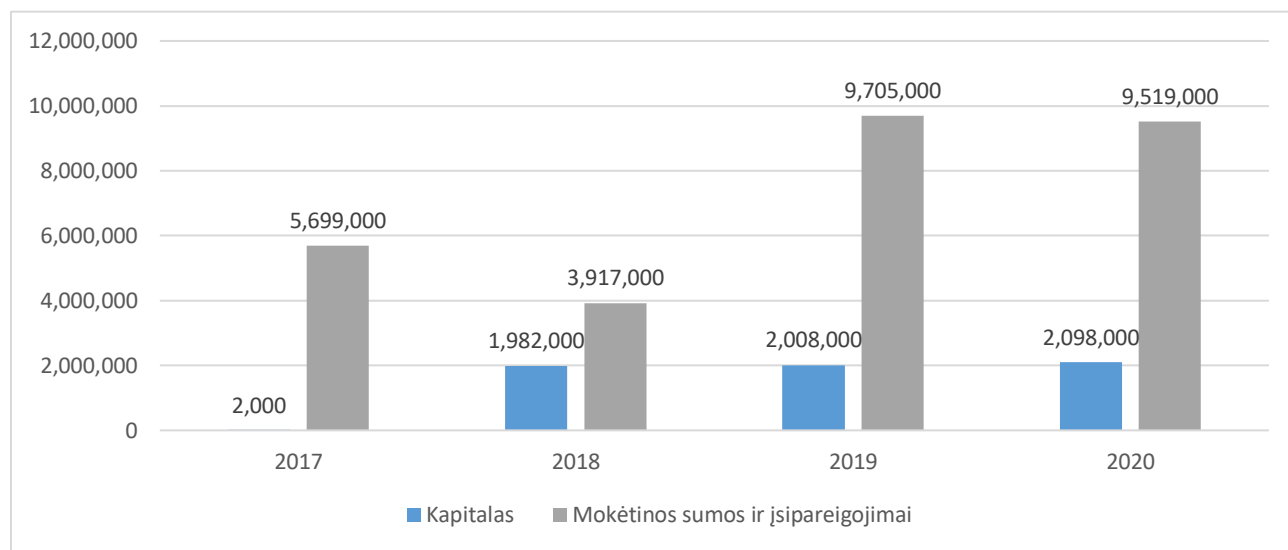
Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis vidiniais UAB „Citco Vilnius“ duomenimis.

Atlikta kapitalo struktūrinė analizė parodo, kad visu analizuojamu laikotarpiu įmonės nuosavas kapitalas buvo ženkliai mažesnis nei mokėtinos sumos ir įsipareigojimai (vidutiniškai analizuojamu laikotarpiu kasmet įmonės kapitalas sudarė apie 22 proc.). 2017 m. UAB „Citco Vilnius“ nuosavas kapitalas sudarė 0,02 proc. ir tam didžiausia įtaką turėjo akcijų priedų rodiklio analizuojamu laikotarpiu maža reikšmė (1,2 mln. Eur), kuri turėjo būti sumažinta įmonei dirbant nuostolingai pagal Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 7-ojo straipsnio 2 dalį. 2018 m. kapitalas sudarė 34 proc. Didžiausią įtaką tam turėjo ilgalaikių finansinių įsipareigojimų grąžinimas, kuris lėmė įmonės ilgalaikių įsipareigojimų neturėjimą 2018 metais. TFAS 16 apskaitos standartas, kuris jau buvo aptartas analizuojant UAB „Citco Vilnius“ turto dinamiką, lėmė, kad nuoma buvo priskirta įmonės įsipareigojimams bei sąlygojo mokėtinų sumų bei įsipareigojimų rodiklio augimą, kuris 2019 m. padidėjo 2,5 karto. Tais pačiais metais išaugo trumpalaikiai įsipareigojimai tiekėjams ir rangovams, kurie atsirado įmonei atnaujinant darbo inventorių ir taip pat lėmė įsipareigojimų augimą. Nuosavas kapitalas 2018-2020 m. kasmet didėjo 5 proc. Šį pokytį lėmė įmonės nepaskirstyto pelno (nuostolio) mažėjanti reikšmė. Įsipareigojimų 2020 m. sumažėjo, nes buvo atsisakyta antrosios buveinės nuomos ir tai lėmė ilgalaikių nuomos įsipareigojimų sumažėjimą.

Įmonės nuosavas kapitalas bei įsipareigojimai bus naudojami tolimesnėje dalyje vertinant įmonės veiklos rodiklius. Siekiant suprasti, kas lėmė įmonės rodiklių pokyčius, būtina išanalizuoti įmonės nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų dinamiką (žr. 10-ą paveikslą).

10 paveikslas

UAB „Citco Vilnius“ kapitalo ir įsipareigojimų dinamika 2017-2020 m., Eur.

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis vidiniais UAB „Citco Vilnius“ duomenimis.

Atliktus kapitalo bei mokėtinų sumų ir įsipareigojimų absoliučių dydžių analizę galima teigti, jog įmonės kapitalas 2017-2020 metais augo. Pagrindinė nuosavo kapitalo padidėjimo 1,98 mln. Eur. priežastis 2018 metais buvo jau anksčiau minėtas akcijų priedų rodiklio padidėjimas, kurio reikšmė nuo 2018 m. buvo 3,6 mln. Eur. 2019 m. kapitalo rodiklio reikšmė lyginant su 2018 m. nežymiai padidėjo 1,3 proc. arba 26 tūkst. Eur. Sekančiais metais įmonės kapitalas lyginant su 2019 m. padidėjo 4,3 proc. arba 90 tūkst. Eur. Dėl to, 2018-2020 m. įmonės kapitalui priskiriami nepaskirstyti nuostoliai mažėjo. Mokėtinų sumos ir įsipareigojimai visu analizuojamu laikotarpiu kito nepastoviai. 2017 m. rodiklio reikšmė buvo 5,7 mln. Eur., o 2018 metais – sumažėjo 1,78 mln. Eur. arba 45,5 proc. Pagrindinė šio pokyčio priežastis buvo įmonės ilgalaikių skolų padengimas. Lyginant 2019 m. su 2018 m., mokėtinų sumos ir įsipareigojimai padidėjo 2,5 karto ir siekė 9,7 mln. Eur. Pagrindiniai veiksniai lėmę rodiklio augimą buvo jau prieš tai analizuotos nuomos išlaidos priskiriamos prie ilgalaikių įsipareigojimų bei atidėjinių padidėjimas, kai įmonė prognozuodama būsimo laikotarpio veiklą nusprendė atidėjinių sukaupti daugiau. 2020 metais įmonės atidėjinių bei sutarčių įsipareigojimų rodiklių reikšmės didėjo, tačiau dėl atsisakytos antrosios buveinės ilgalaikių įsipareigojimų mažėjimas buvo ryškesnis nei trumpalaikių prieaugis, kas lėmė rodiklio sumažėjimą 1,9 proc. arba 186 tūkst. Eur.

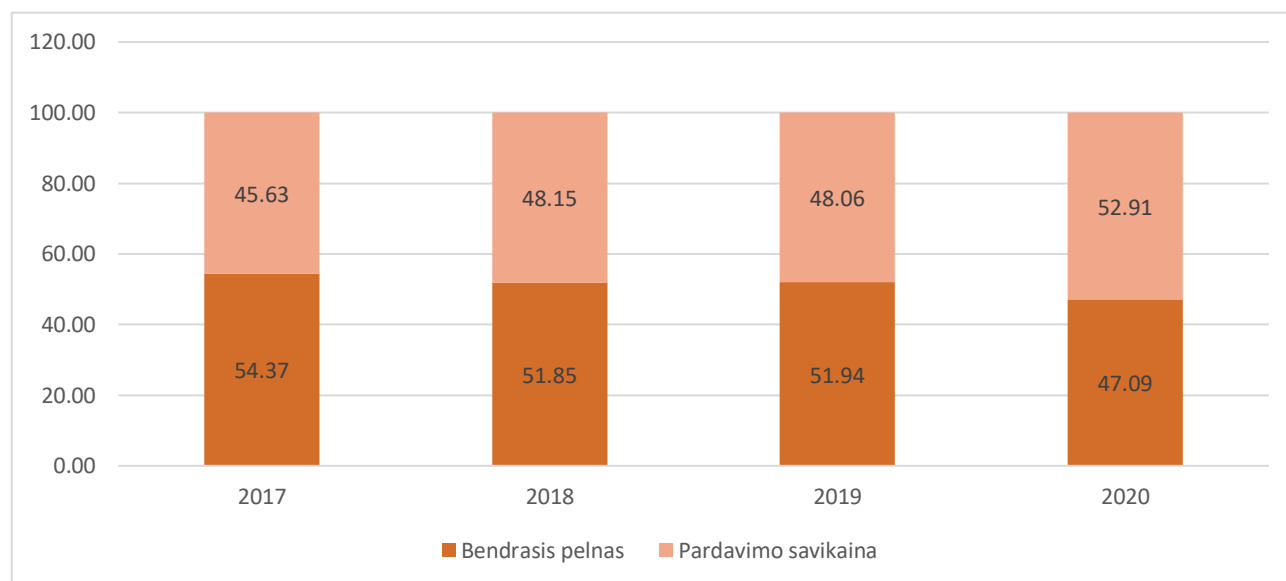
Apibendrinant atliktą balanso struktūrinę ir dinaminę analizę, galima išskirti trumpalaikio turto didžiausią prieaugį 2019 m., kurio reikšmė padidėjo 22,2 proc. arba 1,21 mln. Eur. Trumpalaikis turtas visu analizuojamu laikotarpiu augo, tačiau lyginant užimamą ilgalaikio ir trumpalaikio turto dalį įmonėje 2017-2020 m. sumažėjo 26 proc. Ilgalaikio turto didžiausias pokytis buvo pastebimas 2019 m., kuris palyginus su 2018 m. išaugo 11 kartų ir reikšmė siekė 5,06 mln. Eur. Pagrindinė to priežastis buvo jau anksčiau minėtos ilgalaikės nuomos išlaidų priskyrimas ilgalaikiam turtui. Ilgalaikis turtas sudarė 34 proc. viso įmonės turto 2020 m., kuris analizuojamu laikotarpiu padidėjo daugiau nei 4 kartus. Įmonės kapitalas visu analizuojamu laikotarpiu didėjo. Didžiausias pokytis buvo pastebimas 2018 metais, kai nuosavas kapitalas padidėjo 1,98 mln. Eur. ir sudarė 33,6 proc., kas buvo didžiausia dalis kapitalo ir mokėtinų sumų bei įsipareigojimų struktūroje. Pagrindinis faktorius nulėmęs šį pokytį buvo akcijų priedų rodiklio augimas. Mokėtinų sumų bei įsipareigojimų didžiausias prieaugis įvyko 2019 metais, kai rodiklio reikšmė padidėjo 1,5 karto arba 5,79 mln. Eur. ir siekė 9,7 mln. Eur. Tai nulėmė anksčiau minėtas nuomos priskyrimas ilgalaikiams įsipareigojimams.

2.2.2. Pelno (nuostolių) horizontalioji ir vertikalioji analizė 2017-2020 m.

Pelno (nuostolių) ataskaitoje atsispindi įmonės efektyvumas uždirbti pelną (žr. 1-ą priedą). Tačiau reikia paminėti ir tai, kad neretai ilgametės įmonės yra linkusios investuoti ir patirti didesnę finansinę naudą ateityje. Todėl analizuojant bendrojo pelno ir pardavimų savikainos struktūrą 2017-2020 m. (žr. 11-ą paveikslą) reikia įvertinti įmonės investiciją nuo 2017 m. į „ilgalaikę klientų bazę“.

11 paveikslas

UAB „Citco Vilnius“ bendrojo pelno ir pardavimų savikainos struktūra 2017-2020 m., proc.

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis vidiniais UAB „Citco Vilnius“ duomenimis.

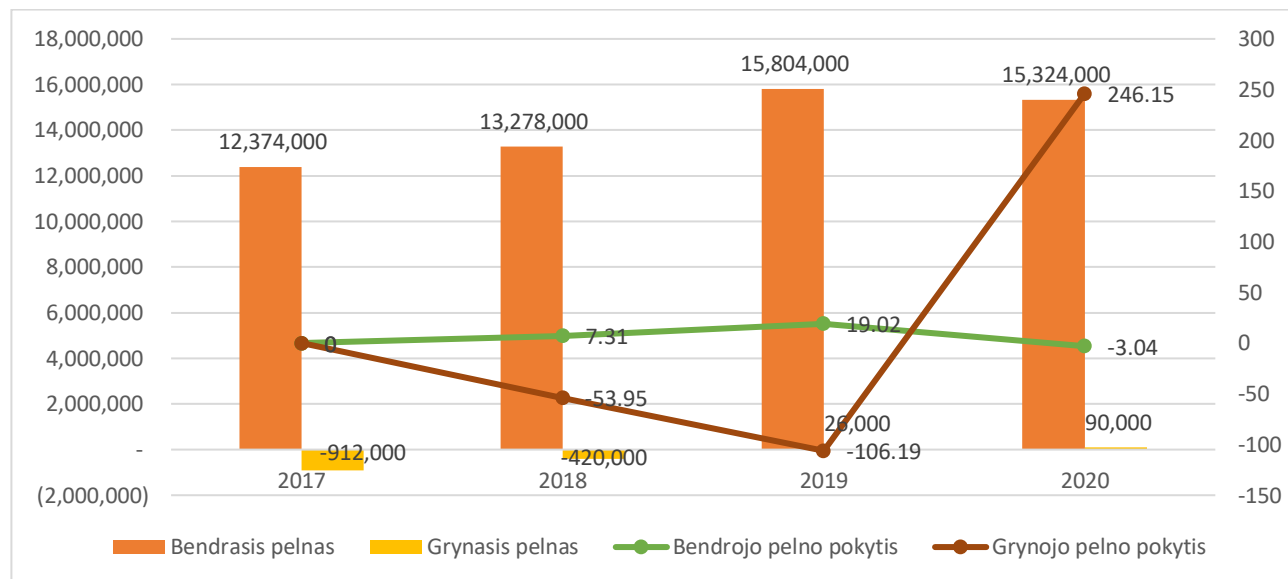
Atlikus bendrojo pelno ir pardavimo savikainos struktūros analizę nustatyta, jog pardavimo savikaina 2016-2020 m. turėjo tendenciją augti. 2020 m. nustatyta didžiausia pardavimo savikainos struktūros dalis pardavimo pajamų, kuri siekė 52,91 proc., pokytį lėmė kasmet didėjantis darbuotojų skaičius. 2020 m. pardavimo savikaina lyginant su 2019 m. padidėjo 4,85 proc. 2020 metais prasidėjusi pandemija neigiamai nepaveikė. UAB „Citco Vilnius“ darbuotojų skaičiaus, nes ir pandemijos metu įmonėje darbuotojų vis daugėjo, kas lėmė daugiau sumokamo darbo užmokesčio, tuo pačiu ir didėjančią pardavimų savikainą. Bendrojo pelno rodiklis lyginant su pardavimo pajamų struktūra atitinkamai kito pagal pardavimo savikainos pokyčius.

Jau analizuota bendrojo pelno ir pardavimo savikainos struktūrinė analizė parodė, kokią dalį užėmė bendrasis pelnas lyginant su pardavimo savikaina kiekvienais metais ir kas lėmė pokyčius.

Tačiau norint išanalizuoti įmonės tikrąją finansinę padėtį, būtina analizuoti ne tik bendrąjį pelną, bet ir grynąjį (žr. 12-ą paveikslą) Grynojo pelno rodiklis parodo, kiek analizuojamu laikotarpiu kiekvienais metais pavyko uždirbti pelno ar patirti nuostolių, todėl reikia ir išanalizuoti kas šiuos pokyčius lėmė.

12 paveikslas

UAB „Citco Vilnius“ bendrojo ir grynojo pelno pokytis 2017-2020 m., Eur., proc.

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis vidiniais UAB „Citco Vilnius“ duomenimis.

Analizuojant bendrojo ir grynojo pelno pokyčius pastebima, kad visu analizuojamu laikotarpiu grynojo pelno (nuostolių) rodiklio reikšmė didėjo. 2017 metais įmonė patyrė nuostolių už 912 tūkst. Eur. Pagrindinis tai nulėmęs veiksnys buvo naujos ilgalaikės klientų bazės kūrimas. Įvairios nuolaidos bei lengvatos naujiems klientams lėmė didesnes darbo sąnaudas, o tuo pačiu – mažiau uždirbamų pajamų. 2018 m. pastebimas didžiausias grynojo pelno rodiklio prieaugis, kai įmonės patiriami nuostoliai sumažėjo 54 proc. arba 492 tūkst. Eur. Bendrojo pelno rodiklis 2018 m. lyginant su 2017 m. išaugo 7,3 proc. arba 904 tūkst. Eur., kam didelė įtaką turėjo beveik 2,9 mln. Eur. pardavimo pajamų prieaugis dėl naujų klientų atsiradimo. 2019 metai įmonei buvo lūžio taškas, kada po 2 nuostolingų metų įmonei pavyko ataskaitinio laikotarpio pabaigoje uždirbti 26 tūkst. Eur. grynojo pelno. Pagrindinė to priežastis buvo sparčiau augančios pajamos nei įmonės patiriamos išlaidos, kurioms įtaką turėjo jau suformuota nauja ilgamečių klientų bazė. Tais pačiais metais bendrojo pelno rodiklio pokytis buvo didžiausias visu analizuojamu laikotarpiu, kai rodiklio reikšmė

padidėjo 19 proc. arba 2,52 mln. Eur. 2020 metais įmonės bendrasis pelnas sumažėjo 480 tūkst. Eur., kurį labiausiai lėmė darbuotojų pagausėjimas bei didesnės darbo užmokesčio sąnaudos, kurios 2020 m. padidėjo daugiau nei pardavimo pajamos. Priešingai nei bendrasis pelnas, įmonės grynas pelnas 2020 m. išaugo 3,5 karto ir siekė 90 tūkst. Eur. Didėjant darbuotojų skaičiui didėja ir pardavimo savikaina, tačiau analizuojamais metais prasidėjusi pandemija sumažino įmonės komandiruočių bei kitas administracines išlaidas ir įmonei pavyko uždirbti daugiau pelno.

Analizuojant pelno (nuostolių) ataskaitą galime nustatyti tikrąją įmonės padėtį bei kaip efektyviai įmonė vykdo veiklą. Ši ataskaita parodo įmonės gebėjimą uždirbti pajamas, valdyti išlaidas ir uždirbti pelną. Analizuojant UAB „Citco Vilnius“ pelno (nuostolių) ataskaita yra apibendrinamos įmonės pajamos, sąnaudos bei jų pokyčiai siekiant uždirbti pelno 2017-2020 m. (žr. 6-ą lentelę).

6 lentelė

UAB „Citco Vilnius“ pelno (nuostolių) ataskaitos dinamikos analizė 2017-2020 m., Eur.

STRAIPSNIAI	2017	2018	2019	2020
Pardavimo pajamos	22,751,000	25,609,000	30,425,000	32,532,000
Pardavimo savikaina	-10,377,000	-12,331,000	-14,621,000	-17,208,000
BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	12,374,000	13,278,000	15,804,000	15,324,000
Bendrosios ir administracinės sąnaudos	-12,721,000	-13,742,000	-15,465,000	-14,481,000
Finansinė ir investicinė veikla	-449,000	60,000	-273,000	-742,000
PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ	-796,000	-404,000	66,000	101,000
Pelno mokestis	0	0	-40,000	-11,000
Pelno mokestis nuo kitų bendrųjų pajamų	-116,000	-16,000	0	0
GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	-912,000	-420,000	26,000	90,000

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis vidiniais UAB „Citco Vilnius“ duomenimis.

Atlikus pelno (nuostolių) ataskaitos dinamikos analizę 2017-2020 m., galime įvertinti įvairius šios ataskaitos rodiklius bei jų kitimo tendencijas. Pardavimo pajamus visu analizuojamu laikotarpiu didėjo. Didžiausias pokytis pastebimas 2019 m., kada pardavimo pajamos išaugo 4816 tūkst. Eur. lyginant su 2018 m. Mažiausias pokytis pastebimas 2020 m. lyginant su 2019 m., kai pardavimo pajamų išaugo 2107 tūkst. Eur. Visu analizuojamu laikotarpiu vidutinis pardavimo pajamų metinis pokytis buvo 3260 tūkst. Eur. Pardavimų savikaina kasmet didėjo 1950 – 2600 tūkst. Eur, išskiriant didžiausią rodiklio reikšmės augimą 2020 m., kai lyginant su 2019 m. rodiklio reikšmė padidėjo 2587 tūkst. Eur. Vertinant bendrojo pelno rodiklį, tendencijos didėti visu analizuojamu laikotarpiu įžvelgti negalime. Didžiausias rodiklio pokytis matomas 2019 m., kai lyginant su 2018 m. rodiklio reikšmė padidėjo 2526 tūkst. Eur. Bendrasis pelnas mažėjo tik 2020 m., kai lyginant su 2019 m. dėl išaugusios

pardavimo savikainos sumažėjo 480 tūkst. Eur. Augant pardavimo savikainai, t.y. dirbant daugiau darbuotojų įmonėje, atitinkamai didėja ir administracinės sąnaudos, todėl galime pastebėti bendrųjų ir administracinių sąnaudų augimą 2017-2019 m., kai sąnaudos vidutiniškai siekia 2744 tūkst. Eur. kiekvienais metais. Mažėjimas pastebimas tik 2020 m., kai prasidėjus pandemijai sumažėjo patalpų išlaikymo, profesinių paslaugų bei komandiruočių sąnaudos. Finansinė ir investicinė veikla didžiąją analizuojamo laikotarpio dalį pajamų neuždirbo. Pagrindinė to priežastis buvo nepalankus valiutos kurso kitimas įmonės banko sąskaitose laikomoms lėšoms bei paskolų palūkanų sąnaudos. Finansinė ir investicinė veikla buvo pelninga įmonei tik 2018 m., kai rodiklio reikšmė siekė 60 tūkst. Eur. Pelno mokestis buvo taikomas tik 2019-2020 m., kai įmonės pelnas prieš apmokestinimą buvo teigiamas. 2019 m. įmonė sumokėjo 40 tūkst. Eur. pelno mokesčio, o tuo tarpu 2020 m. – 11 tūkst. Eur. Pelno mokestis nuo kitų bendrųjų pajamų buvo taikomas 2017-2018 m., kai įmonės įmonė patyrė nuostolių prieš apmokestinimą. Grynas pelnas (nuostoliai) visu analizuojamu laikotarpiu didėjo. 2017 m. dėl didelių sąnaudų, kuriant jau anksčiau minėtą ilgalaikių klientų bazę, įmonės grynas nuostolis buvo 912 tūkst. Eur. 2018 m. stabilizuojantis naujiems klientams bei dėl didelio pardavimo pajamų padidėjimo, įmonė patyrė 492 tūkst. Eur. mažiau nuostolio, kas kartu buvo ir didžiausias grynojo pelno didėjimas, ir rodiklio reikšmė siekė 420 tūkst. Eur. 2019-2020 m. įmonė uždirbo grynojo pelno atitinkamai 26 tūkst. Eur, o sekančiais metais – 90 tūkst. Eur.

Apibendrinant pelno (nuostolių) dinamikos pokyčius galime padaryti išvadą, kad pardavimo pajamos augo kasmet, kartu atitinkamai didėjo pardavimo savikaina. Bendrosios ir administracinės sąnaudos augo 2017-2019 m., o vienintelis rodiklio mažėjimas buvo pastebimas 2020 m., kurį lėmė sumažėjusios sąnaudos dėl pandemijos. Įmonė iš finansinės ir investicinės veiklos analizuojamu laikotarpiu patyrė daugiau sąnaudų nei pajamų, išskiriant tik 2019 m. Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą visą analizuojamą laikotarpį didėjo, o nuo 2019 m. šio rodiklio reikšmė parodė teigiamą pelno prieš mokesčius rezultatus. Pelno mokestis buvo skaičiuojamas esant teigiamai įmonės pelno (nuostolių) prieš apmokestinimą reikšmei, o tuo tarpu pelno mokestis nuo kitų bendrųjų pajamų buvo skaičiuojamas esant neigiamai šio rodiklio reikšmei. Analizuojant 2020 m. galime pastebėti, kad įmonės pardavimo pajamos bei sąnaudos nebuvo paveiktos pandemijos. Priešingai nei daugelis įmonių – UAB „Citco Vilnius“ darbuotojų skaičius augo bei pardavimų apimtys didėjo. Nemaža dalis įmonės klientų yra didelės korporacijos, tokios kaip: „Amazon“, „Twitch“, „Apple“ ir t.t. Šias įmonės pandemija paveikė mažiau nei tiesioginio kontakto su klientais reikalaujančios įmonės, todėl dauguma UAB „Citco Vilnius“ klientų sustabdė veiklą tik tiesioginio kontakto reikalaujančiuose sektoriuose.

2.3. UAB „Citco Vilnius“ santykinų rodiklių analizė

2.3.1. Veiklos mokumo ir likvidumo rodiklių analizė ir vertinimas

Siekiant įvertinti įmonės gebėjimą vykdyti finansinius įsipareigojimus, buvo atlikta mokumo ir likvidumo rodiklių analizė (žr. 7-ą lentelę). Šių rodiklių analizės bei palyginimo su tos pačios ūkio šakos mokumo ir likvidumo rodikliais, pagrindinis tikslas - nustatyti įmonės pajėgumą vykdyti finansinius įsipareigojimus ir palyginti su ta pačia veikla užsiimančiomis įmonėmis.

7 lentelė

UAB „Citco Vilnius“ bei ūkio šakos mokumo ir likvidumo rodiklių analizė 2017-2020 m.

Mokumo bei likvidumo rodikliai	2017	2018	2019	2020
Bendrojo mokumo koeficientas	0.00	0.51	0.21	0.22
Bendrojo mokumo koeficientas (šakos)	3.09	1.75	1.67	1.9
Įsiskolinimo koeficientas	1.00	0.66	0.83	0.82
Įsiskolinimo koeficientas (šakos)	0.24	0.36	0.37	0.34
Kritinio likvidumo koeficientas	1.56	1.37	1.21	1.25
Kritinio likvidumo koeficientas (šakos)	1.44	1.87	1.68	2.44
Manevringumo koeficientas	2619	2.75	3.31	3.66
Manevringumo koeficientas (šakos)	0.18	0.36	0.39	0.34

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis vidiniais UAB „Citco Vilnius“ duomenimis ir statistikos departamento duomenimis.

Apskaičiavus ir palyginus mokumo rodiklius galime pastebėti tendenciją, jog UAB „Citco Vilnius“ mokumo rodiklių reikšmės buvo žemesnės (mažiau palankios įmonei) lyginant su ūkio šakos rodiklių reikšmėmis. Bendrojo mokumo koeficientas 2017 m., lyginant su kitų metų reikšmėmis analizuojamu laikotarpiu, turėjo labai mažą reikšmę – tik 0,0003. Šiais metais įmonės kapitalas sudarė tik 2 tūkst. Eur. ir tai turėjo didelę įtaką šio rodiklio reikšmei. 2018 metais kapitalas įmonėje stabilizavosi ir bendrojo mokumo koeficientas buvo 0,51. 2019 bei 2020 metais rodiklio reikšmė siekė tik 0,21 ir 0,22. Įvairūs literatūros autoriai teigia, jog rodiklio reikšmė laikoma patenkinama, kai viršyja 1. Lyginant su rinkos rodikliu, ta pačia ūkio šaka užsiimančios įmonės pateikė geresnę šio rodiklio reikšmę, kas parodo, kad įmonė turi daugiau įsipareigojimų nei nuosavo kapitalo, kas parodo prastesnę įmonės mokumą. Įsiskolinimo koeficiento reikšmė analizuojamu laikotarpiu taip pat nebuvo palanki įmonei. Šis rodiklis parodo kokia turto dalis įmonėje yra finansuota iš skolintų lėšų.

Analizuojamu laikotarpiu palankiausia rodiklio reikšmę įmonėje galima pastebėti 2018m., kuri buvo 0,66. Šiais metais įmonė neturėjo jokių ilgalaikių įsipareigojimų, kas lėmė, kad įmonė turėjo daugiau turto nei skolų. Visais likusiai analizuojamo laikotarpio metais įmonės rodiklio reikšmė nesiekė tenkinančios ($<0,7$) reikšmės, kas rodo, kad daugiau nei 70 proc. įmonės turto yra įsigyta už skolas lėšas. Ūkio šakos įsiskolinimo koeficientas analizuojamu laikotarpiu svyravo tarp 0,24-0,37. Ši reikšmė yra vertinama labai gerai. Analizuojant kritinio likvidumo rodiklį galime pastebėti, kad šio rodiklio reikšmės 2017-2019 m. buvo panašios į ta pačią veiklą užsiimančių įmonių. Šis rodiklis padeda nustatyti, ar įmonė geba greitai padengti trumpalaikius įsipareigojimus. Šio rodiklio reikšmė įmonėje visu analizuojamu laikotarpiu buvo gera (1,21-1,56). Lyginant su verslo administravimo ūkio šaka galime pastebėti taip pat gerą šio rodiklio reikšmę visais analizuojamais metais, kas lemia įmonių gebėjimą greitai padengti trumpalaikius įsipareigojimus. Manevringumo koeficiento reikšmės visu analizuojamu laikotarpiu įmonėje buvo didesnės nei ūkio šakos. Šio rodiklio didžiausia reikšmė pastebima 2017 m., dėl jau anksčiau minėtos mažo nuosavo kapitalo būtent šiuo laikotarpiu. Likusiais metais rodiklio reikšmė svyravo tarp 2,75-3,66 ir turėjo tendenciją didėti. Ūkio šakos manevringumo koeficientas visu analizuojamu laikotarpiu svyravo tarp 0,18-0,39, kas remiantis literatūros autoriais yra žema reikšmė. Verta paminėti ir tai, jog UAB „Citco Vilnius“ rodiklio palankiai reikšmei įtaką turėjo mažas nuosavas kapitalas, kadangi įmonės pagrindinis darbo įrankis yra trumpalaikis turtas, o pastatų ar žemės įmonė neturi.

Mokumo bei likvidumo rodikliai yra labai priklausomi nuo turto bei nuosavo kapitalo reikšmių, todėl reikia atlikti šių rodiklių pokyčių analizę bei išanalizuoti labiausiai pokyčius lėmusius pasikeitimus balanse (žr. 8-ą lentelę).

8 lentelė

UAB „Citco Vilnius“ bei ūkio šakos mokumo ir likvidumo rodiklių pokytis 2017-2020 m., proc.

Mokumo bei likvidumo rodikliai	2018	2019	2020
Bendrojo mokumo koeficientas	144,000.0	-59.0	7.0
Bendrojo mokumo koeficientas (šakos)	-43.0	-5.0	14.0
Įsiskolinimo koeficientas	-34.0	25.0	-1.0
Įsiskolinimo koeficientas (šakos)	50.0	3.0	-8.0
Kritinio likvidumo koeficientas	-12.0	-11.0	3.0
Kritinio likvidumo koeficientas (šakos)	30.0	-10.0	45.0
Manevringumo koeficientas	-99.89	21.0	10.0
Manevringumo koeficientas (šakos)	100.0	8.0	-13.0

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis vidiniais UAB „Citco Vilnius“ duomenimis ir statistikos departamento duomenimis.

Atlikus mokumo rodiklių pokyčių analizę galime pastebėti didžiausią bendrojo mokumo pokytį 2018 m., kuris siekė 144 tūkst. proc. dėl jau minėto mažo nuosavo kapitalo įmonėje 2017 m. 2019 metais matome rodiklio reikšmės sumažėjimą 59 proc. punktais, kurį lėmė didelis atidėjinių prieaugis įmonėje. Šis rodiklis ta pačia veikla užsiimančių įmonių taip pat mažėjo, o didžiausias rodiklio reikšmės kitimas pastebėtas 2018 m. lyginant su 2017 m., kai rodiklio reikšmė sumažėjo 43 proc. punktais. Įsiskolinimo koeficiento didžiausias reikšmės mažėjimas įmonėje buvo pastebėtas 2018 m., kai lyginant su praėjusiais metais rodiklio reikšmė sumažėjo 34 proc. punktais. Tačiau 2019 m. rodiklio reikšmė padidėjo 25 proc. punktais, kas lėmė, kad įmonės turtas didėjo lėčiau nei įsipareigojimai. Tuo tarpu ūkio šakos rodiklio reikšmė 2018 bei 2019 metais didėjo ir vienintelis reikšmės mažėjimas pastebimas 2020 m., kai rodiklio reikšmė sumažėjo 8 proc. punktais. Kritinio likvidumo reikšmė įmonėje buvo visu analizuojamu laikotarpiu gera ir didžiausias reikšmės sumažėjimas pastebimas 2018 m. lyginant su 2017 m., kai rodiklio reikšmė sumažėjo 12 proc. punktų. Tuo tarpu rinkos rodiklio reikšmė 2018 bei 2020 metais didėjo ir 2018 m. buvo didesnė nei UAB „Citco Vilnius“, kas lėmė, kad ūkio šakos įmonės trumpalaikius įsipareigojimus gali padengti greičiau nei UAB „Citco Vilnius“. Manevringumo koeficientas sumažėjo 2018 m. lyginant su 2017 m. 99,89 proc. punktais, kurio reikšmė dėl ypač mažo kapitalo įmonėje 2017 m. siekė 2619, o 2018 m. padaugėjus kapitalo įmonėje stabilizavosi. Likusiu laikotarpiu rodiklio reikšmė įmonėje atitinkamai didėjo 21 ir 10 proc. punktų. Rinkos manevringumo koeficientas 2018 m. padidėjo 100 proc. punktų, kai rodiklio reikšmė nuo 0,18 pasiekė 0,36, kai buvo nustatytas trumpalaikio turto prieaugis. Ūkio šakoje šio rodiklio mažėjimas buvo pastebėtas 2020 m. lyginant su 2019 m., kai rodiklio reikšmė sumažėjo 13 proc. punktų.

Apibendrinant mokumo ir likvidumo rodiklių analizę galima teigti, jog ūkio šakos įmonių mokumo ir likvidumo reikšmės analizuojamu laikotarpiu parodė geresnę reikšmę. Tai nulėmė UAB „Citco Vilnius“ mažas nuosavas kapitalas, kas sąlygojo daugelio skaičiuojamų rodiklių reikšmes. Tačiau vertinant įmonės gebėjimą padengti trumpalaikius įsipareigojimus, reikšmės pasak literatūros autorių buvo vertinamos gerai (kritinio likvidumo koeficiento vidurkis – 1,34, o manevringumo koeficiento vidurkis (neskaitant 2017 m., kai rodiklio reikšmė siekė 2619) – 3,24). Tad galima padaryti išvadą, jog UAB „Citco Vilnius“ lyginant su rinka turi mažiau nuosavo kapitalo, tačiau turto turi pakankamai, kad galėtų greitai ir efektyviai susitvarkyti su trumpalaikėmis skolomis.

2.3.2. Veiklos pelningumo rodiklių analizė ir vertinimas

Norint įvertinti kaip efektyviai įmonė uždirba pajamas ir kaip efektyviai įmonė panaudoja turtą ir kapitalą, būtina analizuoti šiuos pelningumo rodiklius: bendrojo ir grynojo pelno, nuosavo kapitalo pelningumo bei turto pelningumo (žr. 9-ą lentelę). Vis dėlto, vertinant įmonės pelningumo rodiklius yra pastebimas nuokrypis nuo toje pačioje ūkio šakoje veikiančių įmonių rodiklių reikšmių. Dėl to galima teigti, jog įmonės pelningumo rodiklių nepalankesnės reikšmės gali būti gerinamos ir jiems įtakos neturi aplinkos veiksniai, tokie kaip: ekonominė situacija šalyje, demografiniai, visuomeniniai ir kiti procesai.

9 lentelė

UAB „Citco Vilnius“ bei ūkio šakos pelningumo rodiklių analizė 2017-2020 m., proc.

Pelningumo rodikliai	2017	2018	2019	2020
Bendrasis pelningumas	54.4	51.8	51.9	47.1
Bendrasis pelningumas (šakos)	10.7	14.2	16.2	15.9
Grynasis pelningumas	-4.0	-1.6	0.1	0.3
Grynasis pelningumas (šakos)	9.6	12.9	15.0	14.4
Nuosavo kapitalo pelningumas	-45,600.0	-21.2	1.3	4.3
Nuosavo kapitalo pelningumas (šakos)	17.1	22.7	25.3	23.7
Turto pelningumas	-16.0	-7.1	0.2	0.8
Turto pelningumas (šakos)	9.8	12.5	15.8	15.4

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis vidiniais UAB „Citco Vilnius“ duomenimis ir statistikos departamento duomenimis.

Atlikus pelningumo rodiklių UAB „Citco Vilnius“ palyginamąją analizę su ūkio šaka, galime išryškinti vienintelę įmonei palankią reikšmę lyginant su ūkio šaka – bendrasis pelningumas. Visu analizuojamu laikotarpiu šio rodiklio vidutinė reikšmė buvo 51,3 proc., kai tuo tarpu ūkio šakos – daugiau nei 3 kartus žemesnė ir siekė 14,3 proc. Tuo tarpu, grynojo pelningumo rodiklis 2017-2018 m. parodė neigiamą reikšmę, kai įmonė patyrė nuostolių. Vertinant ūkio šakos grynojo pelningumo rodiklį, galime pastebėti tendenciją rodiklio didėjimui 2017-2019 m. ir šio rodiklio vidutinė reikšmė analizuojamu laikotarpiu buvo 13 proc. Galime pastebėti tendenciją UAB „Citco Vilnius“ grynojo pelningumo rodiklio reikšmės augimui visu analizuojamu laikotarpiu, tačiau didelės administracinės sąnaudos lėmė žemą, lyginant su ūkio šaka, rodiklio reikšmę. Nuosavo kapitalo rodiklis įmonėje visu analizuojamu laikotarpiu taip turėjo tendenciją augti. 2017 m. rodiklio reikšmė siekė -45,600 proc., kurią nulėmė jau anksčiau analizuoto akcijų priedo rodiklio žema reikšmė, kada įmonės nuosavas

kapitalas siekė tik 2 tūkst. Eur. 2018-2020 m. rodiklio reikšmė didėjo, tačiau nuo ūkio šakos vidurkio buvo pastebėtas nemažas nuokrypis. Ūkio šakos rodiklio reikšmė visu analizuojamu laikotarpiu didėjo ir analizuojamu laikotarpiu vidutinė reikšmė siekė 22,2 proc., išskiriant 2020 m. kai rodiklio reikšmė sumažėjo 1,6 proc. punktais. Turto pelningumo rodiklis, analogiškai kaip ir nuosavo kapitalo pelningumo rodiklis, įmonei dirbant nuostolingai turėjo neigiamą reikšmę, tačiau ir visu analizuojamu laikotarpiu yra pastebima tendencija didėti. Įmonei dirbant pelningai vidutinė rodiklio reikšmė siekė 0,5 proc., kai ūkio šakos rodiklio reikšmė – 15,6 proc. Pagrindinis faktorius, kuris nulėmė ypatingai didelius pelningumo rodiklių neatitikimus yra sąlyginai mažas uždirbtas grynasis pelnas.

Atlikta pelningumo rodiklių analizė išryškino problemines įmonės rodiklių reikšmes. Tačiau reikia išanalizuoti ir kasmetinį kitimą bei nustatyti tendencijas, taip pat jas lėmusius veiksnius (žr. 10-ą lentelę).

10 lentelė

UAB „Citco Vilnius“ bei ūkio šakos pelningumo rodiklių pokytis 2017-2020 m., proc.

Pelningumo rodikliai	2018	2019	2020
Bendras pelningumas	-2.5	0.1	-4.8
Bendras pelningumas (šakos)	3.5	2.0	-0.3
Grynas pelningumas	2.4	1.7	0.2
Grynas pelningumas (šakos)	3.3	2.1	-0.6
Nuosavo kapitalo pelningumas	45,578.8	22.5	3.0
Nuosavo kapitalo pelningumas (šakos)	5.6	2.6	-1.6
Turto pelningumas	8.9	7.3	0.6
Turto pelningumas (šakos)	2.7	3.3	-0.4

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis vidiniais UAB „Citco Vilnius“ duomenimis ir statistikos departamento duomenimis.

Atlikus pelningumo rodiklių kitimo analizę, galime pastebėti netolygų bendrojo pelningumo rodiklių kitimą tiek UAB „Citco Vilnius“, tiek visos ūkio šakoje. Vertinant įmonės bendrojo pelningumo rodiklio kitimą, galime pastebėti, kad 2018 m. lyginant su 2017 m. rodiklio reikšmė sumažėjo 2,5 proc., o 2020 m. lyginant su 2019 m. – sumažėjo 4,8 proc. Būtent 2018 m. pardavimo sąnaudos didėjo sparčiau nei pardavimo pajamos. Pagrindinė priežastis, lėmusi pardavimo pajamų mažesnę prieaugį buvo jau anksčiau minėtas ilgamečių klientų bazės kūrimas, kai tuo tarpu 2020 m. pardavimo sąnaudų pokytį lėmė darbuotojų pagausėjimas įmonėje. Nors grynojo pelningumo rodiklis analizuojamu laikotarpiu nebuvo palankus, tačiau analizuojant rodiklio pokyčius galime pastebėti tendenciją didėti. 2018 m. įmonė patyrė mažiau nuostolių lyginant su 2017 m., kas buvo didžiausias

pokytis visu analizuojamu laikotarpiu ir siekė 2,4 proc. punktus. 2019-2020 m. įmonė uždirbo pelno ir šis rodiklis atitinkamai didėjo 1,7 bei 0,2 proc. punktais. Nuosavo kapitalo pelningumo rodiklio reikšmė visu analizuojamu laikotarpiu taip pat didėjo. Didžiausias pokytis matomas 2018 m. lyginant su 2017 m., kai pastaraisiais metais dėl jau minėtos sumažintos akcijų priedų reikšmės rodiklio reikšmė padidėjo 45,6 tūkst. proc. punktų. 2019-2020 m. tai pat pastebėtas šio rodiklio prieaugis atitinkamai 22,5 proc. punktais, kuris išryškėjo kai įmonės grynojo pelno rodiklis buvo teigiamas, bei 3 proc. punktais 2020 metais, kai tuo tarpu ūkio šakos rodiklis 2019 m. padidėjo 2,6 proc. punktais, o 2020 – sumažėjo 1,6 proc. punktais. Turto pelningumo rodiklio reikšmė, kaip ir nuosavo kapitalo pelningumo, didėjo sparčiau nuostolingų laikotarpiu. Didžiausias pokytis pastebimas lyginant 2018 m. su 2017 m., kai rodiklio reikšmė artėjo link teigiamos reikšmės ir užfiksuotas pokytis buvo 8,9 proc. punktai. Atitinkamai ir 2019 m., kai grynojo pelno reikšmė buvo teigiama, pokytis buvo didesnis ir siekė 7,3 proc. punktus.

Apibendrinant pelningumo rodiklius UAB „Citco Vilnius“ bei juos palyginus su ta pačia veikla užsiimančiomis įmonėmis galima teigti, jog įmonės rodikliai buvo prastesni nei rinkoje. Vienintelis rodiklis parodantis geresnį įmonės rezultatą lyginant su rinka – bendrasis pelningumas, kurio reikšmė visu analizuojamu laikotarpiu vidutiniškai buvo 51,3 proc., kai tuo tarpu tos pačios ūkio šakos įmonių – 14,3 proc. Visi likę išanalizuoti rodikliai parodė prastesnę reikšmę, tačiau analizuojant rodiklių procentinius pokyčius, jų reikšmės buvo palankesnės nei rinkos pokyčių. Tačiau verta paminėti ir tai, jog didžiausi pokyčiai, kurie buvo 2018 bei 2019 metais, išryškėjo, nes 2017-2018 m. rodiklių reikšmės buvo neigiamos ir pokyčiai link teigiamos reikšmės buvo didesni nei analizuojant teigiamų reikšmių pokyčius.

2.3.3. Veiklos efektyvumo rodiklių analizė ir vertinimas

Norint įvertinti įmonės efektyvumą naudojant turtą su tikslu uždirbti pajamas, reikia atlikti efektyvumo rodiklių analizę (žr. 11-ą lentelę). Efektyvumo rodikliai taip pat atspindi ir įmonės analizuojamo laikotarpio finansinę padėtį, o lyginant su rinkos rodiklių vidutinėmis reikšmėmis galime nustatyti, kokios yra tam tikros ūkio šakos normos bei ar įmonė atitinkamai panaudoja turtą lyginant su rinka.

11 lentelė

UAB „Citco Vilnius“ bei ūkio šakos veiklos efektyvumo rodiklių analizė 2017-2020 m., proc., kartais

Efektyvumo rodikliai	2017	2018	2019	2020
Pardavimų savikainos lygis	46	48	48	53
Veiklos sąnaudos vienam pardavimų Eurui	56	54	51	45
Pagrindinės veiklos išlaidų lygis	102	102	99	97
Atsargų apyvartumas kartais	247	301	241	342
Atsargų apyvartumas kartais (šakos)	40.94	27.72	31.36	36.41
Ilgalaikio turto apyvartumas kartais	49.13	56.28	6.013	8.242
Ilgalaikio turto apyvartumas kartais (šakos)	1.79	1.77	2.31	2.36
Nuosavo kapitalo apyvartumas kartais	11375.5	12.92	15.15	15.51
Nuosavo kapitalo apyvartumas kartais (šakos)	1.78	1.76	1.68	1.65
Viso turto apyvartumas kartais	3.99	4.34	2.60	2.80
Viso turto apyvartumas kartais (šakos)	0.92	0.88	0.97	0.97

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis vidiniais UAB „Citco Vilnius“ duomenimis ir statistikos departamento duomenimis.

Atlikus veiklos efektyvumo rodiklių analizę, galima stebėti bei analizuoti kaip kito veiklos efektyvumo rodikliai bei palyginti, ar jų reikšmės atitinka ūkio šakos vidutinės reikšmės. Pardavimų savikainos rodiklio reikšmės pokytis analizuojamu laikotarpiu nebuvo didelis, tačiau galime pastebėti šio rodiklio tendenciją augti 2017-2020 m. Didžiausias pokytis buvo matomas 2020 m., kai rodiklio reikšmė padidėjo 5 proc. punktais dėl padidėjusio naujų darbuotojų skaičiaus, kas lėmė didesnes pardavimo savikainos sąnaudas bei mažesnę naujų darbuotojų našumą. Visu analizuojamu laikotarpiu rodiklio reikšmė padidėjo 7 proc. punktais. Veiklos sąnaudos vienam pardavimų Eurui yra analogiškos pardavimų savikainos lygio rodikliui, dėl kurio galime nustatyti visą likusią sąnaudų dalį lyginant su pardavimo pajamomis. Šio rodiklio reikšmė turėjo tendenciją mažėti, tačiau pelno (nuostolių) ataskaitoje galime pastebėti, jog įmonės veiklos sąnaudos 2017-2019 m. augo. Galime daryti prielaidą, kad analizuojamo rodiklio reikšmės mažėjimas parodė, jog pardavimų pajamos augo sparčiau ne veiklos sąnaudos. Didžiausias pokytis matomas 2020 metais, kai rodiklio reikšmė sumažėjo 6 proc. punktais, kai prasidėjus pandemijai ir sustabdant veiklą padaliniuose veiklos sąnaudos sumažėjo 1 mln. Eur. Visu analizuojamu laikotarpiu veiklos sąnaudos vienam pardavimų Eurui sumažėjo 9 proc. punktais, kas atspindi pagrindinės veiklos išlaidų lygio rodiklio reikšmėje. Galime pastebėti tendenciją rodikliui mažėti 2018-2020 m., kai įmonės visos sąnaudos mažėjo. Nuo 2019 m. rodiklio reikšmė nesiekė 100 proc., kas atspindi ir įmonės pelno (nuostolių) ataskaitoje, kai 2019-2020 m. įmonės pajamos viršijo sąnaudas ir įmonei pavyko uždirbti bendrojo pelno.

Analizuojant apyvartumo rodiklius, galime įžvelgti nemažus pokyčius lyginant su rinkos rodikliais. Įmonės atsargų apyvartumo rodiklio reikšmė visu analizuojamu laikotarpiu buvo didesnė nei lyginant su ūkio šakos vidurkiu ir koeficiento reikšmė svyravo tarp 241-342, kai ūkio šakos rodiklio reikšmė svyravo tarp 27,72-40,94. Įmonė atsargų turi mažiau nei lyginant su rinka ir atsargų apyvartumo kartais rodiklio reikšmė yra vertinama geriau nei rinkos. Analizuojant ilgalaikio turto rodiklius bei jų pokyčius, galime pastebėti, kad rodiklio reikšmė įmonėje 2019 m. sumažėjo apie 9-is kartus. Šis pokytis įvyko dėl jau anksčiau minėto TFAS 16 apskaitos įstatymo pasikeitimo, kai ilgalaikės nuomojamos patalpos nuo 2019 m. turėjo būti priskiriamos ilgalaikiam turtui. 2017-2018 m. įmonės ilgalaikis turtas siekė apie 500 tūkst. Eur., o priskyrus nuomą ilgalaikiam turtui 2019 m. - 5 mln. Eur. Priskyrus nuomos sąnaudas ilgalaikiam turtui, rodiklio reikšmė buvo 3-4 kartus didesnė lyginant su ūkio šakos rodikliu, kas leidžia daryti prielaidą, jog UAB „Citco Vilnius“ ilgalaikį turtą panaudoja efektyviau nei tos pačios ūkio šakos įmonės. Analizuojant nuosavo kapitalo bei viso turto apyvartumą kartais galime pastebėti analogiška tendenciją, kaip ir ilgalaikio turto apyvartumo kartais rodiklių reikšmėse, kad visu analizuojamu laikotarpiu įmonė efektyviau geba panaudoti nuosavą kapitalą bei visą turtą nei tos pačios ūkio šakos įmonės rinkoje.

Atlikta efektyvumo rodiklių analizė parodo, kokios rodiklių reikšmės buvo kasmet ir kas jas nulėmė. Tačiau reikia išanalizuoti ir jų kasmetinį pokytį bei stebėti, kokie straipsnių pokyčiai juos nulėmė (žr. 12-ą lentelę.).

12 lentelė

UAB „Citco Vilnius“ bei ūkio šakos veiklos efektyvumo rodiklių pokytis 2017-2020 m., proc.

Efektyvumo rodikliai	2018	2019	2020
Atsargų apyvartumas	21.8	-19.9	41.8
Atsargų apyvartumas (šakos)	-32.3	13.1	16.1
Ilgalaikio turto apyvartumas	14.6	-89.3	37.1
Ilgalaikio turto apyvartumas (šakos)	1.1	30.5	2.2
Nuosavo kapitalo apyvartumas	-99.9	17.3	2.4
Nuosavo kapitalo apyvartumas (šakos)	-1.1	-4.6	-1.8
Viso turto apyvartumas	8.8	-40.2	7.8
Viso turto apyvartumas (šakos)	4.4	10.2	0.0

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis vidiniais UAB „Citco Vilnius“ duomenimis ir statistikos departamento duomenimis.

Atlikus veiklos efektyvumo rodiklių kitimo analizę galime pastebėti, kad įmonės apyvartumo rodikliai lyginant su ūkio šakos rodikliais keitėsi netolygiai. Vertinant įmonės atsargų apyvartumą

matome, kad šio rodiklio mažėjanti reikšmė nustatyta 2019 m. lyginant su 2018 m., kai rodiklio reikšmė sumažėjo 19,9 proc. punktų dėl padidėjusių išmokėtų avansų. Tuo tarpu rinkos rodiklis mažėjo 2018 m. lyginant su 2017 m., kai rodiklio reikšmė sumažėjo 32,3 proc. punktais. Vertinant ilgalaikio bei viso turto apyvartumo rodiklius įmonėje didžiausias pokytis matomas 2019 m., kai ilgalaikio turto apyvartumas sumažėjo 89,3 proc. punktais, o viso turto apyvartumas – 40,2 proc. punktais lyginant su 2018 m. Pagrindinė to priežastis buvo įmonės turto padidėjimas dėl jau minėto TFAS 16 apskaitos standarto pasikeitimo. Likusiais analizuojamojo laikotarpio metais rodiklio reikšmė didėjo sparčiau nei ūkio šakos, kas parodo stabilesnį bei efektyvesnį įmonės turto panaudojimą. Nuosavo kapitalo apyvartumas 2018 m. lyginant su 2017 m. sumažėjo 99,9 proc. punktais, kai įmonės akcijų priedai buvo sumažinti 3 kartus ir nuosavas kapitalas sudarė tik 2 tūkst. Eur. 2019 bei 2020 metais rodiklio reikšmė didėjo atitinkamai 17,3 ir 2,4 proc. punktais bei sparčiau nei ūkio šakos rodiklis.

Apibendrinant veiklos efektyvumo rodiklius galime daryti išvadą, jog įmonė atsargas, turtą ir nuosavą kapitalą panaudoja efektyviau nei ta pačia veikla užsiimančios įmonės. Tačiau galime daryti prielaidą, jog įmonė turi mažiau turto bei nuosavo kapitalo lyginant su ta pačią veikla užsiimančiomis įmonėmis. Pagrindinės veiklos rodiklis analizuojamu laikotarpiu gerėjo ir reikšmei pasiekus mažiau 100 proc. lėmė, kad įmonė uždirbo daugiau pajamų nei patyrė sąnaudų.

2.4. UAB „Citco Vilnius“ perspektyvos

Šių dienų finansų sektoriuje vyrauja nuolatiniai pokyčiai, kurie gali tiek teigiama, tiek neigiama linkme pakreipti įmonės finansinę padėtį. Stebint rinką galime pastebėti, kad įmonės yra linkusios priimti rizikingus sprendimus siekdami išsiskirti tarp konkurentų bei uždirbti didesnę pelną. Strategiškas įvairių rizikos galimų baigčių įvertinimas yra labai svarbus veiksnys, kuris padeda įmonei įvertinti numatomą rizikos grąžą, o tuo pačių išanalizavus bei įvertinus galimas baigtis - priimti strategišką ir įmonei palankų sprendimą bei užtikrinti veiklos tęstinumą.

Siekiant prognozuoti UAB „Citco Vilnius“ numatomas ateities perspektyvas buvo nustatomos pelno (nuostolių) ataskaitos kitimo tendencijos 2021-2024 m. Numatant būsimojo laikotarpio straipsnių reikšmes buvo remiamasi gautomis atliktų analizių rodiklių reikšmėmis bei jų pokyčiais ir 2017-2020 m. pelno (nuostolių) ataskaitos straipsnių pokyčių vidurkių reikšmėmis (žr. 13-ą lentelę). Taip pat buvo analizuojama ir visos šalies ekonomikos augimo prognozė bei infliacija remiantis Lietuvos banko duomenimis.

13 lentelė

UAB „Citco Vilnius“ veiklos rezultatų prognozė 2021-2024 m., Eur.

Eil. Nr.	STRAIPSNIAI	Prognozuojami metai				
		2020	2021	2022	2023	2024
I.	PARDAVIMO PAJAMOS	32,532,000	35,134,560	37,945,325	39,083,685	40,647,032
II.	PARDAVIMO SAVIKAINA	17,208,000	18,584,640	20,443,104	21,056,397	22,109,217
III.	BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	15,324,000	16,549,920	17,502,221	18,027,287	18,537,815
IV.	VEIKLOS SĄNAUDOS	14,481,000	15,929,100	16,725,555	17,060,066	18,339,571
IV.1	Pardavimo					
IV.2	Bendrosios ir administracinės	14,481,000	15,929,100	16,725,555	17,060,066	18,339,571
V.	TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	843,000	620,820	776,666	967,221	198,244
VI.	KITA VEIKLA					
VI.1	Pajamos					
VI.2	Sąnaudos					
VII.	FINANSINĖ IR INVESTICINĖ VEIKLA	742,000	350,000	490,000	790,000	16,000
VII.1	Pajamos					16,000
VII.2	Sąnaudos	742,000	350,000	490,000	790,000	
VIII.	ĮPRASTINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	101,000	270,820	286,666	177,221	214,244
IX.	PAGAUTĖ					
X.	NETEKIMAI					
XI.	PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ	101,000	270,820	286,666	177,221	214,244
XII.	PELNO MOKESTIS	11,000	27,082	28,667	17,722	21,424
XIII.	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	90,000	243,738	257,999	159,499	192,820

I.	PARDAVIMO PAJAMOS (pokyti proc.)		8.0	8.0	5.5	4.0
II.	PARDAVIMO SAVIKAINA (pokyti proc.)		8.0	10.0	4.0	5.0
IV.	VEIKLOS SĄNAUDOS (pokyti proc.)		10.0	5.0	5.0	7.5
	Metinė infliacija (proc.)		4.6	9.8	3.0	2.0
	BVP augimas (proc.)		4.9	1.6	2.5	3.0
	Darbuotojų skaičius	570	620	700	745	800

Šaltinis: sudaryta autoriaus remiantis UAB „Citco Vilnius“ pelno (nuostolių) 2017-2020 m. ataskaitų pokyčių tendencijomis bei Lietuvos banko šalies ekonomikos augimo duomenimis.

Atlikus veiklos rezultatų prognozę, 2021 m. galime numatyti, kad šiais metais įmonė grynojo pelno uždirbs 243,7 tūkst. Eur. (153,7 tūkst. Eur. daugiau nei 2020 m.). Šią prognozę lėmė analizuota 2017-2020 m. pelno (nuostolių) ataskaita, kurią atliekant buvo pastebėta tendencija grynajam pelnui didėti kasmet. Taip pat numatoma uždirbti daugiau pelno dėl anksčiau minėtos „naujos ilgamečių klientų bazės kūrimo“ įmonės investicijos nuo 2017 m., kai naujiems UAB „Citco Vilnius“ klientams buvo taikomos įvairios mokėjimų lengvatos bei suteikiamos nuolaidos paslaugoms. 2021 m. numatoma, kad klientai, išbandę UAB „Citco Vilnius“ paslaugas, išliks ilgamečiais klientais bei

numatomas naujų pavienių klientų atsiradimas. Tačiau turint daugiau klientų didėja ir pardavimo savikaina (UAB „Citco Vilnius“ atveju - darbuotojų skaičius įmonėje). Numatoma, kad 2021 m. įmonėje dirbs 620 darbuotojų (8,7 proc. daugiau nei 2020 m.), kurių pagausėjimo reikalaus išaugęs klientų skaičius. Dėl darbuotojų pagausėjimo bei numatomos 4,6 proc. metinės infliacijos planuojamas 8 proc., arba 1,38 mln. Eur. pardavimo savikainos augimas. 2021 m. veiklos sąnaudos numatomos 15,9 mln. Eur. dėl sugrįžtančiųjų darbuotojų į UAB „Citco Vilnius“ biurą ir tikimasi, kad administracinės išlaidos augs bei atsilaisvinus pandemijos apribojimams padaugės kelionių bei bendrųjų sąnaudų.

Palyginus 2021 m. prognozę su įmonės faktiniais preliminariais duomenimis galime išryškinti neatitikimus. Faktiškai įmonės pardavimo pajamos 2021 m. padidėjo 7 proc. ir siekė 34,8 mln. Eur. (buvo prognozuojama 8 proc. augimas). Iškelta hipotezė, kad „nauja klientų bazė“ išliks ir toliau naudosis UAB „Citco Vilnius“ paslaugomis - pasitvirtino. Analizuojant prognozuojamą bei faktišką pardavimų savikainą, faktiškai įmonės pardavimo savikaina padidėjo 9 proc. ir siekė 18,75 mln. Eur. (augimo prognozė buvo 8 proc.). Tačiau lyginant veiklos sąnaudas, tiek faktinės tiek planuojamos veiklos sąnaudos didėjo 10 proc. 2021 m. Iš investicinės ir finansinės veiklos įmonė patyrė 40 tūkst. Eur. nuostolių (buvo numatoma 350 tūkst. Eur.). Faktiškai įmonė 2021 m. uždirbo 75 tūkst. Eur. grynojo pelno (buvo prognozuojama 243 tūkst. Eur.).

2022 m. numatomas grynas pelnas sieks 258 tūkst. Eur. (lyginant su 2021 m. išaugs 5,8 proc. arba 14,2 tūkst. Eur.). Numatoma, kad 2022 m. įmonės pardavimo pajamos augs taip pat 8 proc. (2,8 mln. Eur.) ir sieks 37,95 mln. Eur. Šis pokytis buvo nustatytas numatant 2022 m. infliacijos (9,8 proc.) bei Lietuvos BVP augimą (1,6 proc.) remiantis Lietuvos banko prognozėmis, kai įmonės veiklos paslaugų numatomas kainų kilimas sieks apie 4 proc. Kaip jau buvo minėta anksčiau, darbuotojams išmokamos algos sudaro didžiąją pardavimo sąnaudų dalį. 2022 m. numatoma, kad įmonėje lyginant su 2021 m. dirbs 80 (arba 12,9 proc.) daugiau darbuotojų ir įmonė 2022 m. pabaigoje numato turėti 700 kvalifikuotų specialistų. Dėl to numatoma, kad pardavimo savikaina padidės 10 proc. arba 1,86 mln. Eur. būtent dėl darbuotojų pagausėjimo bei dėl ekonomikos augimo šalyje, kas lems didėjantį darbo užmokestį, kuris, kaip teigia Lietuvos bankas, numatoma augs 5,9 proc. Analizuojant 2022 m. veiklos sąnaudas, kurios lyginant su 2021 m. numatoma, kad padidės 5 proc. (arba 952,3 tūkst. Eur.), augimas numatomas dėl besikeičiančio visuomenės požiūrio į pandemiją. Įmonė planuoja nuo 2022 m. taikyti hibridinio darbo modelį, kuris lems įmonės administravimo sąnaudų augimą. Iš finansinės bei investicinės veiklos numatoma, kad įmonė patirs 490 tūkst. sąnaudų (lyginant su 2021 m. 140 tūkst. Eur. arba 40 proc. daugiau).

2023 m. numatoma, kad įmonė grynojo pelno uždirbs 98,5 tūkst. Eur. (61,8 proc.) mažiau nei 2022 m., kurio pokytį nulems investicija, kuri buvo pritaikyta 2017 m. „naujų klientų bazės kūrimui“. 2023 m. įmonės planuose numatoma, kad bus kuriama nauja „ilgamečių klientų bazė“, kas nulems pardavimo pajamų numatomą lėtesnį augimą - 5,5 proc. (2022 m. augo 8 proc.), o straipsnio numatoma reikšmė – 39,08 mln. Eur. Siekiant užtikrinti sklandžias verslo administravimo paslaugas, įmonė numato turėti 745 darbuotojus (2022 m. įmonė turėjo 700 darbuotojų, numatomas 6,4 proc. darbuotojų skaičiaus prieaugis). Didesnis darbuotojų skaičius lemia didesnę pardavimo savikainą, todėl dėl augančio darbuotojų skaičiaus bei 3 proc. metinės infliacijos numatomas 1 proc. arba 613,3 tūkst. Eur. pardavimo savikainos augimas. Veiklos sąnaudos 2023 m. numatomos, kad didės 5 proc. ir sieks 17,06 mln. Eur. Įvairius suvaržymus sukėlusį bei verslus neigiama linkme paveikusi pandemija spėjama, kad bus pripažinta kaip sezoninis gripas ir padidės darbuotojų skaičius buveinėse. Taip pat, įmonė numato vykdyti daugiau darbuotojų komandiruočių į užsienio šalis bei padidinti kelionių dėl tiesioginio bendradarbiavimo su įmonės klientais skaičių.

Paskutiniaisiais prognozuojamais metais įmonė numato uždirbti 192,8 tūkst. Eur. grynojo pelno (20,9 proc. arba 33,3 tūkst. Eur. daugiau nei 2023 m.). Darant prielaidą, kad „naujos klientų bazės“ investicija turės teigiamą įtaką įmonės uždirbamoms pajamos. Pardavimo pajamos numatomos augti 4 proc., o pinigine išraiška – 1,56 mln. Eur. Sumažinus taikomas lengvatas bei nuolaidas naujiems klientams, prognozuojama, kad apie 10 proc. naujų klientų nuspręstą naudotis UAB „Citco Vilnius“ teikiamomis paslaugomis. Ši prognozė grindžiama tuo, kad remiantis BVP augimu šalyje, buvo prognozuojamas 5,5 proc. pardavimo pajamų prieaugis, tačiau atlikta įmonės veiklos efektyvumo analizė bei palyginimas su tos pačios ūkio šakos įmonėmis parodė, kad ūkio šakos konkurentės veiklą vykdo efektyviau nei UAB „Citco Vilnius“. Dėl to buvo numatomas lėtesnis (4 proc.) pardavimų augimo tempas. Siekiant užtikrinti kokybišką, greitą bei efektyvų administravimo paslaugų klientams atlikimą, įmonė 2024 m. numato samdyti 800 darbuotojų (numatomas 7,3 proc. arba 55 darbuotojų prieaugis). Atitinkamai didėjant darbuotojų skaičiui bei metinei 2 proc. infliacijai, numatomas pardavimo savikainos 5 proc. augimas ir straipsnio reikšmė 2024 m. numatoma 22,1 mln. Eur. Hibridiniu darbo pobūdžiu vykdant veiklą UAB „Citco Vilnius“ numato, kad darbuotojų skaičiui pasiekus 800, bent 200 darbuotojų kiekvieną dieną dirbs biure ir numatomos 7,5 proc. padidėjusios administracinės išlaidos (2023 m. numatomos 5 proc.), kurios sieks 17 mln. Eur. Šie metai taip pat bus pirmieji iš prognozuojamų, kuriais įmonė numato iš finansinės ir investicinės veiklos uždirbti 16 tūkst. Eur. pajamų.

Apibendrinant atliktą įmonės 2021-2024 m. prognozę bei ją išreiškus pelno (nuostolių) ataskaitos forma, galime pastebėti tendenciją įmonei uždirbti daugiau grynojo pelno bei efektyvesnį resursų panaudojimą lyginant su analizuotu 2017-2020 m. laikotarpiu. „Naujos klientų bazės“ investicijai įsitvirtinus bei dėl jos uždirbti pradėjus efektyvias pajamas, įmonė planuoja 2022 m. uždirbti 258 tūkst. Eur. grynojo pelno, kas yra didžiausia numatomu 2021-2024 m. laikotarpiu. Pardavimo pajamos prognozuojamu laikotarpiu numatoma, kad augs vidutiniškai 6,3 proc. per metus ir lyginant su 2020 m. padidės 24,9 proc. ir sieks 40,6 mln. Eur. Tuo tarpu pardavimo savikainos augimas numatomas spartesnis (vidutiniškai 6,7 proc. kasmet), kurį lems sparčiai didėjantis darbuotojų skaičius įmonėje (vidutiniškai kasmet įmonė prognozuoja samdyti 57-iais specialistais daugiau) ir numatomos pardavimo sąnaudos 2024 m. – 22,1 mln. Eur. Veiklos sąnaudos numatoma, kad turės didžiausia procentinį pokytį kasmet – 6,9 proc.

Apibendrinant darbo empirinę dalį, galima teigti, kad atlikus UAB „Citco Vilnius“ finansinę analizę pagrindiniai įmonės veiklos rodikliai turėjo tendenciją didėti visu analizuojamu laikotarpiu (2017-2020 m.). Pardavimo pajamos 2017-2020 m. išaugo 1,4 karto. Įmonės investicija į „naują klientų bazę“ lėmė lėtesnį uždirbamų pajamų augimą 2017-2018 m. ir įmonė šiais metais dirbo nuostolingai. Pardavimo savikaina 2017-2020 m. išaugo 1,7 karto. Veiklos sąnaudos 2017-2019 m. padidėjo 1,2 karto, o 2020 m. sumažėjo 7 proc. UAB „Citco Vilnius“ analizuojamu laikotarpiu dirbo pelningai tik 2019-2020 m. Įmonė siekdama didesnės naudos ateityje „investuoja“ į savo klientus tikėdamasi, jog šie klientai ateityje ir toliau naudosis UAB „Citco Vilnius“ paslaugomis. Ši investicija į „naujų klientų bazę“ įmonei lemia didesnę pardavimo savikainą bei veiklos sąnaudas kasmet. Siekiant aptarnauti daugiau klientų įmonė privalo samdyti daugiau darbuotojų, tačiau didėjant darbuotojų skaičiui didėja ir išlaidos. UAB „Citco Vilnius“ turtas 2017-2019 m. išaugo 2 kartais, kurį labiausiai lėmė TFAS 16 apskaitos standarto pasikeitimai. 2020 m. nustatytas turto mažėjimas buvo 1 proc. Lyginant UAB „Citco Vilnius“ su apskaitos sektoriaus įmonėmis, santykinų rodiklių reikšmės buvo palankesnės ūkio šakos įmonėse. Nemaža dalis rodiklių patenkinamą reikšmę atskleidė tik nuo 2019 m., kuriems didžiausią įtaką turėjo TFAS 16 jau minėti pokyčiai įmonės ataskaitose.

UAB „Citco Vilnius“ darbo apimtis priklauso nuo darbuotojų skaičius įmonėje. Prognozuojant 2021-2024 m. įmonės finansinius rodiklius, buvo atsižvelgta į tai, kad pardavimo pajamų didėjimą nulemia ir darbuotojų skaičius įmonėje. Numatomas 40 proc. darbuotojų prieaugis. Atliktoje prognozuojamoje pelno (nuostolių) ataskaitoje pardavimo pajamos, savikaina bei veiklos sąnaudos augs tolygiai su didėjančiu darbuotojų skaičiumi. Numatomas 15 proc. pardavimo pajamų

padidėjimas. Pardavimo savikaina numatoma, kad didės 19 proc. Numatomas veiklos sąnaudų augimas yra 15 proc. Numatoma, jog grynojo pelno reikšmė keisis netolygiai. Didžiausią rodiklio reikšmę numatoma 2022 m., kai įmonė tikisi uždirbti 258 tūkst. Eur. pelno. Prognozuojamu laikotarpiu mažiausiai pelno tikimasi uždirbti 2023 m. (159 tūkst. Eur.).

IŠVADOS IR PASIŪLYMAI

Nustatyta, kad laiku atliekama finansinė analizė gali nulemti tolimesnės įmonės veiklos sėkmę. Finansinė analizė – tai valdymo dalis, metodų rinkinys, padedantis nustatyti nuokrypius bei išvelgti esmines problemas. Santykinų rodiklių analizė padeda nustatyti, ar įmonė veiklą vykdo efektyviai ir išryškina įmonės silpnybes bei stiprybes. Analizuoti literatūros autoriai išskiria šiuos pagrindinius finansinius rodiklius: mokumo ir likvidumo, pelningumo ir apyvartumo ar veiklos efektyvumo. Šių rodiklių analizė bei palyginimas su tos pačios ūkio šakos įmonėmis atleidžia esamą įmonės finansinę padėtį bei padeda numatyti ateities perspektyvas.

UAB „Citco Vilnius“ atlikta finansinė analizė išryškino, kad pagrindiniai įmonės veiklos rodikliai turėjo tendenciją didėti visu analizuojamu laikotarpiu (2017-2020 m.). Pardavimo pajamos visu analizuojamu laikotarpiu padidėjo 1,4 karto. Vertinant visą laikotarpį, buvo nustatyta, kad įmonė dėl „naujų klientų bazės kūrimo“ investicijos 2017-2018 m. patyrė daugiau išlaidų ir dirbo nuostolingai. 2019 m. investicija pasitvirtino, kai naujiems klientams buvo taikoma mažiau lengvatų, todėl atitinkamai padidėjo pardavimo pajamos ir įmonė 2019-2020 m. dirbo pelningai. Ši investicija padėjo įmonei padidinti klientų srautą bei darbuotojų skaičių. Pardavimo savikaina visu analizuojamu laikotarpiu padidėjo 1,7 karto. Veiklos sąnaudos 2017-2019 m. padidėjo 1,2 karto, o 2020 m. sumažėjo 7 proc., kai prasidėjus pandemijai sumažėjo administracinių biuro išlaidų bei nebuvo vykdomos komandiruotės į užsienio padalinius.

Įmonės ilgalaikis turtas 2017-2019 m. padidėjo 11 kartų, kurį lėmė TFAS 16 apskaitos standarto pakeitimai nuo 2019 m. Įmonės trumpalaikis turtas visu analizuojamu laikotarpiu padidėjo 1,5 karto. Įmonė 2017-2020 m. turėjo kapitalo daugiau nei įsipareigojimų. 2018-2020 m. nuosavas kapitalas padidėjo 5 proc., o įsipareigojimai – padidėjo 1,7 karto. UAB „Citco Vilnius“ mokumo bei likvidumo rodiklių reikšmės buvo prastesnės nei ūkio šakos ir nustatyta, kad UAB „Citco Vilnius“ analizuojamu laikotarpiu nebuvo moki, tačiau likvidumo rodiklių reikšmės atitiko standartus. Pelningumo rodiklių analizės metu nustatyta, kad įmonė uždirba bendrojo pelno daugiau nei konkurentės, tačiau grynojo pelno mažiau. Išanalizavus veiklos efektyvumo rodiklius, buvo nustatyta, kad UAB „Citco Vilnius“ rodiklių reikšmės buvo palankesnės nei ūkio šakos įmonių.

Atlikus UAB „Citco Vilnius“ perspektyvų prognozę, nustatyta, kad pagrindiniai įmonės veiklos rodikliai turėtų didėti, o įmonė uždirbti daugiau pelno. Tarp pardavimo pajamų bei savikainos pastebėtas ryšys, kad siekiant uždirbti daugiau pajamų reikia samdyti daugiau darbuotojų, dėl ko

turėtų didėti pardavimo savikaina. Samdant daugiau darbuotojų turi didėti ir pardavimo pajamos, kad būtų išvengta nuostolių, todėl numatoma, kad įmonė 2023 m. sparčiai augant darbuotojų skaičiui investuos į „ilgamečių klientų bazę“.

Įmonei rekomenduojama išlaikyti bei tobulinti aptarnavimo paslaugų kokybę, siekiant išsaugoti gerą įmonės vardą. Tai rekomenduojama pasiekti nuolat didinant įmonės darbuotojų kvalifikaciją (organizuojant įvairius kursus ir mokymus, komandiruotės). Kokybiškai atliekant paslaugas yra paprasčiau susirasti klientų, kurie laikui bėgant gali tapti ir ilgamečiais partneriais.

Įmonei rekomenduojama vykdyti dar daugiau nemokamų konferencijų bei pristatyti atliekamas paslaugas, siekiant supažindinti vartotojus su teikiamomis paslaugomis. Taip pat, rekomenduojama praplėsti reklamos apimtis verslo portaluose (Verslo žinios, CNBC, Financial times), kad įmonė būtų labiau pastebima. Sulaukus klientų pagausėjimo įmonė galėtų ir toliau plėsti verslą, o tuo pačių – uždirbti daugiau pelno.

Neatsiliekant nuo konkurentų, siūloma didinti paslaugų teikimo apimtis, sudarant naujas sutartis su didelėmis korporacijomis. Rekomenduojama labiau orientuotis į užsienio rinkas siekiant didesnio užmokesčio už suteiktas paslaugas, kas lems didesnes darbo apimtis ir uždirbtą pelną.

LITERATŪRA

- Audito ir apskaitos tarnyba. 3-iojo verslo apskaitos standarto „Pelno (nuostolių) ataskaita“ metodinės rekomendacijos. <http://www.avnt.lt/assets/Veiklos-sritys/Apskaita/VAS/Metodines-rekomendacijos/3-VAS-MR-pagal-standarto-9-redakcija-201304.pdf>
- Bagdonas, E. ir Railienė, G. (2013). *Finansų valdymo sprendimai*. Kauno technologijų universiteto leidykla. <https://www.ebooks.ktu.lt/eb/1259/finansu-valdymo-sprendimai/>
- Bagdžiūgienė, R. (2013). *Finansinių ataskaitų analizė*. Conto litera leidykla.
- Bagdžiūgienė, V. (2011). *Įmonių veiklos planavimas ir analizė*. „Conto litera“ leidykla.
- Bartkauskaitė, I., Stankevičienė, J., Miečinskienė, A. (2016). *Įmonės finansinis likvidumas kaip priemonė įmonės vertei didinti*. *Mokslas – Lietuvos ateitis* Nr. 8(2). „Technika“ leidykla.
- Buckiūnienė, O. (2013). *Verslo finansų valdymas*. *Mokomoji knyga*. „Ciklonas“ leidykla.
- Buškevičiūtė, E. ir Mačerinskienė, I. (2015). *Finansų analizė*. Kauno technologijos universiteto leidykla.
- Buškevičiūtė, E., Kanapickienė, R. ir Patašius, M. (2010). *Finansinių rezultatų analizė*. „Technologija“ leidykla.
- Citco home page. [žiūrėta 2022-01-20]. <https://citco.com/>
- Coulon, Yannick (2020). *Key Liquidity and Solvency Ratios. Rational Investing with Ratios*. Palgrave Pivot, Cham. Prieiga per internetą: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-34265-4_3
- Corporate finance institute. *Types of financial analysis* <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/finance/types-of-financial-analysis/>
- Černius, G. (2014). *Įmonės finansų valdymo pagrindai*. Mykolo Romerio universiteto leidykla.
- Daujotaitė, D. ir Giriūnas, L. (2015). *Finansų kontrolė ir auditas: teorija ir praktika*. Mykolo Romerio universiteto leidykla.
- Daunytė, E. (2018). *Pajamų, sąnaudų, pelno analizė ir prognozavimas: integruotas požiūris*. *VU EVAF studentų mokslinės draugijos konferencijos straipsnių rinkinys*. Vilniaus universiteto leidykla.

- Europos komisija. (2010). *8-asis Tarptautinis apskaitos standartas*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:32010R0632&from=FR>
- Jefimovas, B. (2008). *Apskaitos pagrindai*. Kauno technologijų universiteto leidykla.
- Kazakevičius, A. ir Jakštas, E., (2018). *Verslo įmonių finansinių ataskaitų analizė: mokomoji knyga*. Kauno kolegijos leidykla.
- Lietuvos bankas. (2021). Lietuvos ekonominė apžvalga 2021. [https://www.lb.lt/uploads/documents/files/Ziniasklaida/Naujienos/2021_09_27_LEA_pristatymas\(1\).pdf](https://www.lb.lt/uploads/documents/files/Ziniasklaida/Naujienos/2021_09_27_LEA_pristatymas(1).pdf)
- Lietuvos statistikos departamentas. (2022-05-01). *Verslo statistika*. <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/>
- Lileikienė, A. ir Grigaliūnienė, Ž. (2014). *Verslo finansų valdymas*. Klaipėdos universiteto leidykla.
- Mackevičius, J. (2007). *Įmonių veiklos analizė*. TEV.
- Mackevičius, J., Molienė, O. ir Poškaitė, D. (2008). *Bendrojo pardavimų pelningumo kompleksinės analizės metodika*. <https://docplayer.lt/201762229-Bendrojo-pardavimo-pelningumo-kompleksin%C4%97s-analiz%C4%97s-metodika.html>
- Mackevičius, J., Poškaitė, D., ir Villis L. (2011). *Finansinė analizė*. Mykolo Romerio universiteto leidykla.
- Norvaišienė, R., Stankevičienė, J. (2020). *Apyvartinio kapitalo valdymo ypatumai Lietuvos apdirbamosios gamybos įmonėse. Apskaitos ir finansų mokslas ir studijos: problemos ir perspektyvos*. Kauno technologijų universiteto leidykla.
- Mackevičius, J., Valkauskas, R., (2010). *Integruota įmonės finansinės būklės ir veiklos rezultatų analizės metodika*. „Technika“ leidykla.
- O'Donnell, Christopher J. *Productivity and Efficiency Analysis*. Springer Singapore. (2018). Prieiga per internetą: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-981-13-2984-5_6
- Raziūnienė, D., Mackevičius, J., Valkauskas, R. (2019). *Finansinės analizės informacijos vertė: teorinis aspektas. Buhalterinės apskaitos teorija ir praktika*. Vilniaus universiteto leidykla.
- Savickas, V. (2019). *Pelningumo rodiklių įmonių veiklos finansiniams rezultatams vertinti pasirinkimo problematika*. Nr. 20. Vilniaus universiteto leidykla.
- Sederavičiūtė, Ž. (2020). *KPI rodikliai – alternatyva įmonių finansinės veiklos vertinimui. Apskaitos ir finansų mokslas ir studijos: problemos ir perspektyvos*. Kauno technologijų universiteto leidykla.

- Subačienė, R., Budrionytė, R. ir Senkus, K. (2012). *Finansinė apskaita*. Vilniaus universiteto leidykla.
- Šlekienė, D. ir Klimavičienė I. (2000). *Įmonės veiklos finansinis įvertinimas*. Kauno technologijų universiteto leidykla.
- Tulsian, M. (2014). *Profitability Analysis (A comparative study of SAIL & TATA Steel)*. *IOSR Journal of Economics and Finance*.
- Vertybinių popierių birža NASDAQ OMX (2010). *Įmonių finansinė analizė*. [žiūrėta 2022-01-20].
https://www.nasdaqbaltic.com/files/vilnius/leidiniai/Rodikliu_skaiciavimo_metodika-final.pdf
- Zdanovskis, K., and Pilvere, I. (2019). *Methods of Financial Statement Analysis for Non Governmental Organisations. Research for rural development 2*. Prieiga per internetą:
https://llufb.llu.lv/conference/Research-for-RuralDevelopment/2019/LatviaResRuralDev_25th_2019_vol2-118-125.pdf

UAB „CITCO VILNIUS“ VEIKLOS FINANSINĖ ANALIZĖ IR PERSPEKTYVŲ VERTINIMAS

ROMUALDAS FRANCKAITIS

Bakalauro darbas

Ekonomikos programa

Vilniaus Universitetas, Ekonomikos ir verslo administravimo fakultetas

Vadovas – Jaun. asistentas Audrius Masiulevičius

Vilnius, 2022

Santrauka

63 puslapių, 12 paveikslų, 13 lentelių, 34 šaltiniai

Bakalauro baigiamajame darbe analizuojama finansinės analizės ir santykinų rodiklių analizės teoriniai aspektai, kurie buvo pritaikyti siekiant įvertinti UAB „Citco Vilnius“ 2017-2020 m. finansinę padėtį ir numatant perspektyvas. Darbas susideda iš trijų pagrindinių dalių: mokslinės literatūros analizė, UAB „Citco Vilnius“ finansinės bei santykinų rodiklių analizės atlikimas, išvadų bei rekomendacijų pateikimas.

Teorinėje dalyje atlikta mokslinių šaltinių analizė susipažindino su finansinės analizės reikšme įmonei, jos būdais bei metodais. Taip pat buvo analizuojama santykinų rodiklių svarba siekiant įvertinti įmonės dabartinę padėtį bei numatant ateities perspektyvas.

Empirinėje dalyje, remiantis mokslinių šaltinių analizė, finansinės analizės bei santykinų rodiklių analiziės teoriniai aspektai buvo pritaikomi vertinant UAB „Citco Vilnius“ veiklą. Buvo atlikta pelno (nuostolių) ir balanso ataskaitų analizė bei santykinų rodiklių analizė. Atliktos analizės rezultatai parodė, kad UAB „Citco Vilnius“ didžiausią turto dalį sudaro trumpalaikis turtas ir, kad įmonė turi daugiau įsipareigojimų nei nuosavo kapitalo. Santykinų rodiklių reikšmės nebuvo palankios įmonei tiek rodiklių reikšmių normomis, tiek lyginant su konkurentais. Nustatyta, kad įmonės uždirbamą pelną lemia didelės veiklos sąnaudos. Pateiktos rekomendacijos dėl probleminių sričių sprendimo. Darbe pateikiamos įmonės perspektyvos 2021-2024 metų laikotarpiui, numatant pelno (nuostolių) ataskaitos pokyčius remiantis atlikta įmonės finansine analize bei santykinų rodiklių analize.

**FINANCIAL ANALYSIS AND ASSESMENT OF PERSPECTIVES OF UAB
CITCO VILNIUS**

ROMUALDAS FRANCKAITIS

Bachelor thesis

Economics programme

Vilnius University, Faculty of Economics and Business Administration

Supervisor – Jun. Assistant Audrius Masiulevičius

Vilnius, 2022

Summary

63 pages, 12 pictures, 13 tables, 34 references

The bachelor's thesis analyzes theoretical aspects of financial analysis and analysis of relative indicators, which were applied in order to evaluate UAB Citco Vilnius 2017-2020 financial situation and assesment of perspectives. Work contains three main parts: scientific literature analysis, analysis of financial and relative indicators of UAB Citco Vilnius, presentation of conclusions and recommendations.

In the first part, literature analysis revealed the significance of the financial analysis for the company, its methods and techniques. The importance of relative indicators was also analyzed in order to assess the current situation of the company and to predict the future.

In the empirical part, based on the analysis of scientific sources, the theoretical aspects of financial analysis and analysis of relative indicators were applied in the evaluation of the activities of UAB Citco Vilnius. The analysis of profit (loss) and balance sheet reports and the analysis of relative indicators were performed. The detailed results of the analysis show that the largest assets of UAB Citco Vilnius are current assets and that the company has more liabilities than equity. The values of the ratios were not favorable for the company both in terms of the ratios of the indicators and in comparison with the competitors. It was found that the company's profit is determined by high operating costs. Recommendations for solving problem areas are provided. The paper presents the companies for the period of 2021-2024, assuming the profit (loss) statements are based on the performed financial analysis of companies and the analysis of relative indicators

PRIEDAI

1 priedas. UAB „Citco Vilnius” 2017-2020 m. pelno (nuostolių) ataskaita

EIL.NR.		PASTABOSNR.	2017	2018	2019	2020
1	1 PARDAVIMO PAJAMOS		22,751,000	25,609,000	30,425,000	32,532,000
2	2 PARDAVIMO SAVIKAINA		-10,377,000	-12,331,000	-14,621,000	-17,208,000
3	3 BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)		12,374,000	13,278,000	15,804,000	15,324,000
4	4 KITOS VEIKLOS PAJAMOS					
5	5 VEIKLOS SĄNAUDOS		-12,721,000	-13,742,000	-15,465,000	-14,481,000
6	5.1. Pardavimo					
7	5.2. Bendrosios ir administracinės	3.5-3.22	-12,721,000	-13,742,000	-15,465,000	-14,481,000
8	6 KITOS VEIKLOS SĄNAUDOS					
9	7 FINANSINĖ IR INVESTICINĖ VEIKLA		-449,000	60,000	-273,000	-742,000
10	7.1. Pajamos			60,000		
11	7.2. Sąnaudos	3.8	-449,000		-273,000	-742,000
12	8 PELNAS (NUOSTOLIAI) DĖL NUOSAVYBĖS METODO TAIKymo					
13	9 PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ		-796,000	-404,000	66,000	101,000
14	10 PELNO MOKESTIS		0	0	-40,000	-11,000
15	10.1. Ataskaitinių metų pelno mokesčio sąnaudos	3.9			-40,000	-11,000
16	10.2. Atidėtojo pelno mokesčio sąnaudos (pajamos)					
17	11 PELNAS (NUOSTOLIAI) IŠ TĘSIAMOS VEIKLOS		-796,000	-404,000	26,000	90,000
18	12 PELNAS (NUOSTOLIAI) IŠ NUTRAUKIAMOS VEIKLOS					
19	13 ATASKAITINIŲ METŲ PELNAS (NUOSTOLIAI)		-796,000	-404,000	26,000	90,000
20	14 KITOS BENDROSIOS PAJAMOS		0	0	0	0
21	14.1. Investicijų į nuosavybės priemones įvertinimo rezultatas					
22	14.2. Pinigų srautų apsidraudimo sandorių rezultatas					
23	14.3. Turto perkainojimo rezultatas					
24	14.4. Nustatytų išmokų pensijų planų aktuarinis pelnas (nuostoliai)					
25	14.5. Kitos					
26	15 PELNO MOKESTIS NUO KITŲ BENDRŲJŲ PAJAMŲ		-116,000	-16,000		
27	16 KITOS BENDROSIOS PAJAMOS, ATĖMUS PELNO MOKESTĮ (20+26)		-116,000	-16,000	0	0
28	17 GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI) (19+27)		-912,000	-420,000	26,000	90,000

2 priedas. UAB „Citco Vilnius“ 2017-2020 m. balanso ataskaita

EIL.NR.	STRAIPSNIAI		PASTABOS NR.	2017	2018	2019	2020
1	TURTAS						
2	A.	<i>ILGALAIKIS TURTAS</i> (3+10+20+32+33)		463,000	455,000	5,060,000	3,947,000
3	1	NEMATERIALUSIS TURTAS (4+...+9)		0	0	0	0
4	1.1.	Plėtros darbai					
5	1.2.	Prestižas					
6	1.3.	Patentai, licencijos					
7	1.4.	Programinė įranga					
8	1.5.	Kitas nematerialusis turtas					
9	1.6.	Nebaigti projektai ir sumokėti avansai					
10	2	MATERIALUSIS TURTAS (11+...+19)		371,000	379,000	4,973,000	3,860,000
11	2.1.	Žemė					
12	2.2.	Pastatai ir statiniai					
13	2.3.	Mašinos ir įrenginiai					
14	2.4.	Transporto priemonės					
15	2.5.	Kita įranga, prietaisai ir įrankiai	3	371,000	379,000	260,000	150,000
16	2.6.	Naudojimo teise valdomas turtas	3			4,713,000	3,710,000
17	2.7.	Kitas materialusis turtas					
18	2.8.	Nebaigta statyba (nebaigti darbai) ir sumokėti avansai					
19	2.9.	Investicinis turtas					
20	3	FINANSINIS TURTAS (21+24+25+28+...+31)		0	0	0	0
21	3.1.	Nuosavybės vertybiniai popieriai (22+23)		0	0	0	0
22	3.1.1.	Investicijos į patrunuojančiąją, patrunuojamąsias, bendrąsias ir asocijuotąsias įmones					
23	3.1.2.	Kitos ilgalaikės investicijos					
24	3.2.	Ne nuosavybės vertybiniai popieriai					
25	3.3.	Suteiktos paskolos (26+27)		0	0	0	0
26	3.3.1.	Paskolos patrunuojančiai, patrunuojamosioms, bendrosioms ir asocijuotosioms įmonėms					
27	3.3.2.	Kitos paskolos					
28	3.4.	Po vieno metų gautinos sumos					
29	3.5.	Išvestinės finansinės priemonės					
30	3.6.	Sutarties turtas					
31	3.7.	Kitas finansinis turtas					
32	4	BIOLOGINIS TURTAS					

33	5	KITAS ILGALAIKIS TURTAS (34+35)		92,000	76,000	87,000	87,000
34	5.1.	Atidėtojo mokesčio turtas		38,000	22,000		
35	5.2.	Kitas turtas		54,000	54,000	87,000	87,000
36	B.	TRUMPALAIKIS TURTAS (37+43+44+50+57)		5,238,000	5,444,000	6,653,000	7,670,000
37	1	ATSARGOS (38+...+42)		92,000	85,000	126,000	95,000
38	1.1.	Medžiagos ir žaliavos					
39	1.2.	Nebaigta gamyba ir nebaigtos vykdyti sutartys					
40	1.3.	Pagaminta produkcija					
41	1.4.	Pirktos prekės, skirtos perparduoti					
42	1.5.	Sumokėti avansai		92,000	85,000	126,000	95,000
43	2	BIOLOGINIS TURTAS					
44	3	PER VIENUS METUS GAUTINOS SUMOS (45+46+49)		2,296,000	1,384,000	2,266,000	1,468,000
45	3.1.	Pirkėjų skolos	3	2,045,000	1,246,000	1,824,000	1,345,000
46	3.2.	Suteiktos paskolos (47+48)		0	0	0	0
47	3.2.1.	Paskolos patrunuojančiam, patrunuojamosioms, bendrosioms ir asocijuotosioms įmonėms					
48	3.2.2.	Kitos paskolos					
49	3.3.	Kitos gautinos sumos	3	251,000	138,000	442,000	123,000
50	4	KITAS TRUMPALAIKIS TURTAS (51+...+56)		2,438,000	2,422,000	2,770,000	2,641,000
51	4.1.	Trumpalaikės investicijos					
52	4.2.	Terminuoti indėliai					
53	4.3.	Išvestinės finansinės priemonės					
54	4.4.	Sutarties turtas					
55	4.5.	Iš anksto sumokėtas pelno mokestis					
56	4.6.	Kitas trumpalaikis turtas	3	2,438,000	2,422,000	2,770,000	2,641,000
57	5	PINIGAI IR PINIGŲ EKVIVALENTAI	3	412,000	1,553,000	1,491,000	3,466,000
58	C.	TURTAS, SKIRTAS PARDUOTI					
59		TURTAS, IŠ VISO (2+36+58)		5,701,000	5,899,000	11,713,000	11,617,000
60		NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI					
61	D.	NUOSAVAS KAPITALAS (62+...+68)		2,000	1,982,000	2,008,000	2,098,000
62	1	Kapitalas	3	500,000	500,000	500,000	500,000
63	2	Akcijų priedai	3	1,200,000	3,600,000	3,600,000	3,600,000
64	3	Savos akcijos (-)					
65	4	Privalomasis rezervas	3	43,000	43,000	43,000	43,000
66	5	Perkainojimo rezervas					
67	6	Kiti rezervai					
68	7	Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)		-1,741,000	-2,161,000	-2,135,000	-2,045,000
69	E.	ĮSIPAREIGOJIMAI (70+84)		5,699,000	3,917,000	9,705,000	9,519,000

70	1	ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI (71+76+...+83)		2,400,000	0	4,315,000	3,440,000
71	1.1.	Finansinės skolos (72+...+75)		2,400,000	0	4,315,000	3,440,000
72	1.1.1.	Nuomos ar panašūs įsipareigojimai	3			4,315,000	3,440,000
73	1.1.2.	Kredito įstaigoms					
74	1.1.3.	Patronuojančiais, patronuojamosioms, bendrosioms ir asocijuotosioms įmonėms		2,400,000			
75	1.1.4.	Kitos finansinės skolos					
76	1.2.	Skolos tiekėjams ir rangovams					
77	1.3.	Gauti avansai					
78	1.4.	Išvestinės finansinės priemonės					
79	1.5.	Sutarties įsipareigojimai					
80	1.6.	Atidėjiniai					
81	1.7.	Atidėtojo mokesčio įsipareigojimai					
82	1.8.	Kitos mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai					
83	1.9.	Dotacijos ir subsidijos					
84	2	TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI (85+86+91+...+98)		3,299,000	3,917,000	5,390,000	6,079,000
85	2.1.	Ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis					
86	2.2.	Finansinės skolos (87+...+90)		0	0	562,000	536,000
87	2.2.1.	Nuomos ar panašūs įsipareigojimai	3			562,000	536,000
88	2.2.2.	Kredito įstaigoms					
89	2.2.3.	Patronuojančiais, patronuojamosioms, ir bendrosioms įmonėms					
90	2.2.4.	Kitos finansinės skolos					
91	2.3.	Skolos tiekėjams ir rangovams		62,000	30,000	383,000	176,000
92	2.4.	Gauti avansai					
93	2.5.	Pelno mokesčio įsipareigojimai		11,000		18,000	29,000
94	2.6.	Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai					
95	2.7.	Išvestinės finansinės priemonės					
96	2.8.	Sutarties įsipareigojimai		435,000	533,000	191,000	400,000
97	2.9.	Atidėjiniai	3	2,725,000	3,251,000	4,003,000	4,835,000
98	2.10.	Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai	3	66,000	103,000	233,000	103,000
99	F.	ĮSIPAREIGOJIMAI, SUSIJĘ SU TURTO, SKIRTU PARDUOTI					
100		NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI, IŠ VISO: (61+69+99)		5,701,000	5,899,000	11,713,000	11,617,000

3 priedas. M692 ekonominės veiklos rūšies 2017-2020 m. įmonių efektyvumo rodikliai.

	M692 Apskaitos, buhalterijos ir audito veikla; konsultacijos mokesčių klausimais			
Metai	2017	2018	2019	2020
Atsargų apyvartumas	40.94	27.72	31.36	36.41
Debitorinio įsiskolinimo apyvartumas	3.4	3.39	3.99	4.42
Ilgalaikio turto apyvartumas	1.79	1.77	2.31	2.36
Nuosavo kapitalo apyvartumas	1.78	1.76	1.68	1.65
Viso turto apyvartumas	0.92	0.88	0.97	0.97
Bendrojo mokumo koeficientas	1.08	1.02	1.42	1.49
Einamojo likvidumo koeficientas	1.77	1.69	2.04	2.03
Įsiskolinimo koeficientas	0.47	0.49	0.41	0.4
Kritinio likvidumo koeficientas	1.63	1.53	1.68	1.75
Manevringumo koeficientas	0.95	1	1	1
Bendrasis pelningumas proc.	63.1	64.2	55.1	54.5
Grynasis pelningumas proc.	9.6	12.9	15	14.4
Nuosavo kapitalo pelningumas proc.	17.1	22.7	25.3	23.7
Turto pelningumas proc.	9.8	12.5	15.8	15.4
Pelningumas proc.	10.7	14.2	16.2	15.9